

SOK-BULLETTINEN

SVERIGES
OLYMPIAHISTORIKERS
FÖRENING

» NR 3 – 2008 | ISSN 1104-7259 «

Silver-Emma och Silver-Gustav

OS i Peking bjöd på många besvikelser men även flera överraskningar, som till exempel Emma Johansson och Gustav Larsson, våra första individuella cykelmedaljörer efter Bernt Johanssons guld 1976. Svensk cykelsports olympiska historia presenteras i denna bulletin.

Foto: SOK

44 SIDOR - MYCKET OM OLYMPISKA SPELEN I PEKING 2008

ORDFÖRÄNDEN INFORMERAR

Vi fortsätter mot målet med god fart - år 2009 ska vi vara över 300 medlemmar i föreningen!! Ja varför ska vi inte klara av det om vi hjälps åt allesammans?!

Nu är vi förbi 240 medlemmar och närmar oss snabbt 250. Vi hoppas och tror att en bidragande orsak till den fortsatta ökningen kan vara att vi la med informationsblad om SOF i förra tidningsutskicket, därför gör vi så även denna gång.

Använd informationsbladen på bästa sätt, dvs ge det till någon god vän som Ni tror är intresserad av olympiska spel och olympisk historia. Hjälpt vännen att ta steget in i SOF!!

Vi bifogar därför denna gång även ett inbetalningskort som ni kan lämna över till den ni värvar.

När han eller hon betalat skickar vi automatiskt ut Bulletin nr 1-3.

Låt Värningskampanjen fortsätta!

Ju fler medlemmar vi blir - desto bättre ekonomi får vi.

Då får vi möjlighet till att genomföra den handlingsplan som styrelsen lagt fast, nämligen att vi ständigt ska försöka att utveckla och förbättra den produkt som är den riktigt stora samlande kraften i vår förening; SOF Bulletinen! Ett påtagligt bevis på den strävan ser Ni i detta nummer; fyrfärgstryck på ettan! Med stor glädje - och tacksamhet - ser jag på nära håll det intensiva arbete som Thord Eric och Tommy lägger ner på varje nummer av tidningen.

Jag gläds också åt att Wolf vill delge oss sina "funderingar".

Vi bifogar i detta utskick även ett OS Magasin, som vi fått av SOK, vilket vi bugar och tackar för!

Tio dagar innan OS i Peking började i somras, så fick jag ett erbjudande från en av de resebyråer som vi tidigare fört diskussioner med om en OS-resa för våra SOF-medlemmar. De hade ett sista-minuten-erbjudande. Flyg och hotell som tidigare hade kostat 22450:- sålde de nu ut för enbart 7490:-.

Jag vidarebefordrade detta erbjudande till några SOF-medlemmar som jag hade mailadress till.

Detta är ett exempel på att det kan vara mycket bra om vi har våra medlemmars mailadresser. Om Ni inte redan har gjort det så är vi tacksamma om Ni skickar iväg ett mail till mig (mailadress - se styrelserutan - så lägger vi in Er i vårt mailregister!

Tack på förhand!

Det var ett lockade erbjudande, men jag blev kvar i Värmland under OS. Jag förberedde mig inför spelen genom att lyssna på SOF-medlemmen Håkan Sandblads utmärkta historiska OS-program i P1!

...och summerar spelen genom att läsa det här numret av SOF Bulletinen!

Hoppas även Ni får glädje av tidningen!

Tomas Persson

SOF-bulletinen

Organ för Sveriges Olympia-
historikers Förening.

Föreningen bildades 3 mars 1986.
Detta är nr 76 räknat från första
bulletinen.

Redaktör och ansvarig utg:
Thord Eric Nilsson
thorderic.nilsson@op.se

Nästa nummer kommer i december
Lämna gärna eventuella bidrag
elektroniskt (per mail till
mailadressen ovan.

SOF:s adresser näst sista sidan

19 nya medlemmar sedan förra Bulletinen - varmt välkomna!

Gunnar Wadsby, Drottningg. 29
582 25 Linköping

Lars Ingels, Sparbanksg 10 A,
793 31 Leksand

Kennet Thorell, Oskarsparken 9 ,3tr,
702 12 Örebro

Bertil Cederin, Tantogatan 45,
118 42 Stockholm

Anders Nilsson, Västerkälén 1985,
835 91 Krokom

Sune Sylvén, Munkhätteväg 15 C,
147 45 Tumba

Håkan Larsson, Trusta 1874,
835 91 Krokom

Per Åsling, Åse 1220,
830 47 Trångsviken

Ingemar Gustafsson, Folkungagatan 5,
352 36 Växjö

Bo Carlsson, Lilla vägen 11,
749 49 Enköping

Tom Saldeen, Södra Rudbecksgatan
4, 752 36 Uppsala

Arne Johansson, Vänsterkroken 22,
591 72 Motala

Jupp Ripfel, Rosbecks Väg 3
130 40 Djurhamn

Lars-Göran Lennqvist, Västerviksgat
an 27, 745 62 Enköping

Kurt Löfvenhaft, Floragatan 4, 6tr,
702 13 Örebro

Gösta Bränholm, Olof Wijksgatan 3,
412 55 Göteborg

Håkan Hermansson, Hallegårdsvä-
gen 143, 443 35 Lerum

Sven-Erick Alm, Tegnérsgatan 27 A
752 26 Uppsala

Joakim Härdner, Odalgatan 4
602 29 Norrköping

REDAKTÖRENS KOMMENTAR

Vi är inte så mycket bättre

OS i Peking blev ett bottennapp för Sverige. Bara fem medaljer och inte ett enda guld. Det är sämsta facit på 100 år.

Sverige sjönk ett par klasser. Från att från 1988 och framåt varit på nivån 18-28 plats till 56:e

Vi är inte det idrottsunder som kvällspressen ofta påstår när det gått bra. Så mycket bättre än så här är vi kanske inte. Bara en liten, ganska medelmåttig, nation.

OS i Aten 2004 räknas som en succé. Ändå var Sverige bara 28:a. Skillnaden mellan Aten och Peking var friidrottarna. Utan dem hade det blivit fyra medaljer i Aten. Där fick friidrottarna utdelning, men inte i Peking.

Carolina Klüft skänkte sannolikt bort ett guld då hon bytte gren och Christian Olsson fick nöja sig med att bära fanan. Den tredje friidrottsguldmedaljören i Aten, Stefan Holm, hade ingen guldchans mot ryssen Silnov, men hade varit värd ett silver i stället för – precis som i hans första OS – en fjärdeplats.

Susanna Kallurs skada var också otursam. I samma form som säsongavslutningen 2007 hade det lätt blivit medalj, sannolikt guld.

Efter "sju feta" friidrottsår får vi snart bereda oss på "sju magra". Det är en engångsföreteelse att vi fått fram så många duktiga på en och samma gång.

Trotsa allt vågar vi hoppas på att Sannas otur bryts till OS i London och att Carolina Klüft blivit intrimmad i sitt grenbyte till dess. Men hon blir aldrig samma segermaskin som i sjukampen.

Den svenska insatsen fick ändå inte så svarta rubriker som det brukar bli. Det var inte bara höjdhoppare och andra friidrottare som flopade i OS. Simmarna gjorde ett rejält magplask. Inflationen av mästerskap med blandad kvalitet och därmed svenska framgångar hade skruvat upp förväntningarna. De förväntningarna sprack precis som Therese Alshammars monsterdräkt gjorde före semifinalen på 50 m fritt.

Över huvud taget sprack förväntningarna. Fast egentligen trodde Sverige inte på guld- eller annan medaljrush. När Expressen frågade folket om hur många medaljer Sverige skulle ta var det hälften som trodde på två eller mindre. 79

procent trodde inte vi skulle komma upp i fem medaljer.

Samma tidning listade tio svenska medaljhopp. Av dessa var det bara seglarparet Fredrik Lööf – Anders Ekström som gick in. Om vi inte räknar den bronsmedalj Ara Abrahamians brottade till sig, men lämnade bort och sedan också miste.

Resten av medaljerna var mer eller mindre oväntade. Cyklisterna Emma Johansson och Gustav Larsson tog silver, liksom rutinerade ryttaren Rolf Göran Bengtsson samt tennisparet Thomas Johansson – Simon Aspelin.

Våra närmaste nordiska grannar lyckades bättre än vi och Norge visade hur snabbt det kan vända. Vid vinter-OS i Turin var det ombytta roller: Svensk succé, men nästan bara norska besvikelser.

Till de norska framgångarna kan vi också lägga att Silver-Emma har en norsk pojkvän och att pingisknallen Jörgen Persson bor i Oslo. Kanske kan vi kvitta det mot Sverige utvandrade Sara Nordenstam lyckades med vad den svenska simmarna inte lyckades med, nämligen ta medalj.

Expressens Mats Olsson skrev att en orsak till misslyckandena är att svenskarna är för lata. Då menade han förstås inte de som tävlade i OS utan de som slutar idrotta eller aldrig ens börjar.

Jag tror att bristen på skolidrott blir ett ännu mer märkbart problem för oss i framtiden. Om det inte åtgärdas alltså.

Ett skäl till sämre utdelning är förstås också att idrotten växer. Över 200 nationer deltog, 86 av dem tog medalj. Att jätten Kina med 20 procent av världens 6,6 miljarder invånare tog 51 guld (nästan ett för varje nationalitet i landet) och toppar medaljligan spelar också en viss roll.

OS kommer att sporra Kina till att bli ännu starkare. OS i Peking blev en succé som gjorde kineserna stolta, men ledsna när landet – ändå berättigat – kritiserades. OS-medaljen har två sidor.

OS kommer att ge landet andra positiva effekter. Det går inte så fort, men fortare än när droppen urholkar stenen.

Thord Eric Nilsson

Sveriges mest uppskattade fjärdeplats

Det blev inte sjätte gången gillt Men Jörgens insats en bragd

Jörgen Persson, 42, var en av dem som blev belönad för att ha spelat i alla olympiska bordtennisturneringar. Han gjorde alltså sitt sjätte OS. Få anade att han skulle ha en medalj inom räckhåll. Men Jörgen blev under OS bara bättre och bättre och besegrade en brad högre rankade spelare. Men kunde ändå inte spräcka den kinesiska hemmatrippeln.

- Av Örjan Westberg -

Tack för dina 5 721 OS-bollar sedan 1988, Jörgen.

För ett sjunde spel blir det inte.

Mannen som i årtionden anpassat sig i skuggan av en något äldre blågul racketvirtuos tog inte medalj i OS den här gången heller. Ändå blev det så långt ifrån jämmer och elände han kunde komma.

Pang, bom mot Karakasevic, Cheung Yuk, Samsonov, Primorac och två kineser och de svenskar som orkade titta på TV i tidig stund eller såg repriserna blev helt tosig:

Jörgen var det bästa med OS. Ge honom bragdmedaljen. Sa många av dem.

Men inte kan man få bragdmedalj när man inte tar annan medalj.

Strunt i det.

Grejen var att Jörgen Persson, 42 år och fyra månader när det roliga hände i

Peking, hade sålt pingisen. Som den mest erfarna ambassadör.

Han gjorde det minst lika bra som Jan-Ove Waldner också utan medalj den gången i Aten fyra år tidigare. Folket, oavsett om de var pingisnördar eller inte, hade förstått att den ljuse, vänlige hallänningen möjliggjorde det som inte borde vara möjligt.

Att klänga sig upp på en sån hög avsats och bjuda på toppenföreställningar tre gånger om. För det var kunglig kryddning på matcherna mot Vladimir

Samsonov, mot Wang Hao och Wang Liqin. Att Jörgen inte fick med mer än ett set mot de kinesiska spelarna får inte skymma sikten för bollarna. Ja, vilka bollar!

Jörgen var i högsta grad med i sex av de nio seten som gällde medaljer. I den första minst silver, i den andra brons.

Många av oss som följt Jörgen genom mästerskap under 25 års tid gjorde jämförelser. Och det var ett förbluffande stort antal som hävdade: Bättre har han aldrig spelat. Inte ens då han tog VM-titeln i singel 1991.

Och gnuggar vi fakta mot varann, väger varje del i de olika händelserna så kan det vara så, hur otroligt det än låter.

Men Jörgen, i synnerhet efter senaste månadernas metodiska träning, har följt med sin tid. En sak har han definitivt förbättrat: sin forehand.

– Jag har kortat ner hela rörelsen, vilket gör att jag kommer snabbare till bollen.

Översatt till ett tydligare språk: Motståndaren fick några färre hundradelar att reagera på. Imponerande att en 42-åring klarade av att göra förändringen i praktiken.

Men förflyttar vi oss ett halvår tillbaka trodde vi inte på Jörgen när han sa:

– Jag satsar för att försöka ta den där OS-medaljen jag inte fått och såå längtat efter.

VM i Guangzhou startsignal

När ringde egentligen klockan för honom, när började han tro på sig själv på allvar?

– Det var i VM i Guangzhou. Jag hade fått vara hel ganska länge då bortser jag ifrån nackproblemen som jag lever med och kände att jag höjde mig något.

Med sju vinster på nio matcher var Jörgen Persson lagets ankare.

– Att jag dessutom var klar för OS i december påverkade mig positivt.

Han slapp stressen inför väntande kval och kunde måla upp en OS-tavla. Vad som krävdes och vad han behövde göra på de sju månaderna fram till OS.

Lag-VM blev en första inspirationskälla. Den andra blev träningslägren i juni och juli med den avslutande testtävlingen i Düsseldorf där Jörgen var i final mot Timo Boll.

– Jag fick rätt svar, inte enbart för finalavancemangets skull. Nej, det var spelet som var tillfredställande. Jag var tillbaka.

Sen fortsatte det bara. Förberedelserna i Japan var perfekta. Pusselbitarna föll på plats.

Han var harmonisk och stärkt i sinnet inför slutresan till Peking. Hoppet ökade i Düsseldorf

Det bästa beviset på att det konstaterandet ägde sin riktighet kom i OS-åttondelen mot Samsonov med vändningen från 1-3 till 4-3 sedan Jörgen

vunnit tre set med två bollars marginal, skilje med 11-9, och förlorat ett med två bollars marginal.

Pang och bom igen.

Efter några härliga dagar med stort pingisartisteri var

allt över. Jörgen tog planet hem och lockades direkt till SVT:s morgonsoffa. Ett antal dagar senare ställde Ulf ”Tickan” Carlsson och ett antal andra pingispolare till med kalas i Halmstad.

– Det var en överraskning. Det blev en lång kväll med champagne på Wangs (Jianfeng) restaurang, sa Jörgen.

Men då hade han hunnit återhämtat sig nåja, han hade en del att stå i ändå några dagar i Oslo.

Dit anlände han tisdagen 26 augusti efter att ha spelat bronsmatchen mot Wang Liqin den 23:e.

Hem till Oslo efter en dryg månad

– När jag kom hem från OS hade jag inte sett familjen på en och en halv månad, sen den 12 juni.

Han följde barnen till skolan och de närmaste grannarna i Holmenkollenområdet kom över med champagne och blommor så norrmännen var inte helt kallsinniga till Jörgens bedrift.

Åter i Skandinavien har han förstått att hans insats uppskattats.

– Och jag har fått fler telefonsamtal än jag brukar få. Oerhört kul att så många säger att pingisen var deras höjdpunkt på OS.

Kan det kompensera den uteblivna medaljen?

– Njaa, jag vet inte. Det var förvisso inte lika hårt att gå miste om en medalj som i Sydney då spelade jag med influensa i kroppen och tappade kraft. Luften gick ur mig, liksom. Ändå tänker jag på hur fint det hade suttit om jag fått avsluta med att slå världsettan. Jag skulle ha behövt minst bronset för att få sätta pricken över i:et.

Jörgen Persson säger ha haft stor glädje av träningen i Halmstad, med HBTK:s elitseriespelare, med Wang Jianfeng och med Fredrik ”Figge” Håkansson. Från Oslo till Halmstad har han 45 mil, vilket tar honom fem timmar att köra. Jörgen Persson började sitt sista OS-äventyr med att spela fyra matcher i lagtävlingen, varav en dubbel. Han vann tre av dem.

Hur gick dina tankar inför singelturneringen, Jörgen?

– Jag har lärt mig att ta en match i taget och jag var nöjd med lottningen och hade fått rätt formbesked.

• **Och så klev han** in i andra omgången. Där blev det det 4-2 mot Aleksandar Karakasevic, Serbien.

– Det var halvnervöst. Han är lurig och spelar så att du inte får någon rytm.

• **Omgång 3: 4-1** mot Cheung Yuk, Hongkong.

– Jag var på rätt väg, vann tre set i rad och hade kontrollen.

• **Åttondelen, den oförglömliga: 4-3** mot Vladimir Samsonov, Vitryssland.

– Vladi var i samma sits som jag var: saknade en OS-medalj. Jag gav mig inte, slet och jobbade mig till poängen.

• **Kvartsfinalen: 4-1** mot Zoran Primorac, Kroatien,

även han i sitt sjätte OS.

– Primorac är som Vladi och var i bra slag, det visste jag. Men han är inte fullt lika säker som Vladi. Därför trodde jag på en bra chans.

• **Semifinalen: 0-4** mot Wang Hao, Kina.

– Honom hade jag aldrig slagit och du får inget gratis. Tyvärr kom han i överläge direkt och då spelar han ännu bättre. Om jag vunnit fjärde set hade det funnits hopp, för det är stor skillnad på 22 och 13. Vid 58 vann jag två bollar men överarbetade nästa då jag hade chansen till 8-8.

• **Bronsmatchen: 0-4** mot Wang Liqin, Kina.

– Jag gjorde allt för att ladda om. För mig var det viktigt att vinna första setet. Nu gick det till honom, 11-13, vilket nog blev avgörande.

Men fallen mot kineserna kunde inte förta allt det trevliga TV-tittarna fick med sig från pingisen i Peking.

Efter OS väntade en omställning för Jörgen.

- Efter många många års limmande för honom och de andra i världstoppen blir det att vänja sig vid de ändrade racketreglerna.

Men Jörgen har ju anpassat sig till nya förutsättningar förr.

Så lycka till.

JÖRGEN PERSSONS OLYMPISKA FACIT

Jörgen Persson har spelat 3702 OS-bollar i singel och vunnit 1952 på 33 singelmatcher i sex OS 1988-2008 är ett imponerande facit och här nedan följer en uppställning över samtliga. I Peking finns matchtid och effektiv speltid angivet i matchprotokoll och årets 614 bollar tog brutto 248 minuter att spela - effektivt 159 minuter, d.v.s. ett snitt på 15,5 sekund per boll on om den siffran är signifikativ för Jörgens OS-spel under 20 år så har han varit i spel i 16 timmar netto i matcher som tagit ca 25 timmar.

Singelspelet 1988

Grupppelet

1) 3 -0 mot Sherif El Saket, Egypten 21-14, 21-10, 21-9

2) 3 -0 mot Jorge Gamba, Chile 21-11, 21-15, 21-13

3) 3 -1 mot Piotr Molenda, Polen 21-4, 21-6, 17-21, 21-10

4) 3 -1 mot Kamlesh Mehta, Indien 21-11, 21-16, 17-21, 21-19

5) 3 -0 mot Marino Loukov, Bulgarien 21-7, 21-6, 21-12

6) 3 -2 mot Kigyoshi Saito, Japan 16-21, 21-15, 9-21, 21-10, 21-13

7) 2 -3 mot Kim Ki Taek, Sydkorea 21-17, 13-21, 8-21, 21-12, 17-21

Åttondelsfinal

8) 3- 1 mot Andrzej Grubba, Polen 21-10, 21-10, 19-21, 21-19

Kvartsfinal

9) 1 -3 mot Yoo Nam Kyu, Sydkorea 21-19, 13-21, 15-21, 9-21

Match om platserna 5-8

10) 1- 3 mot Jiang Jialiang, Kina 21-16, 11-21, 11-21, 15-21

Match om platserna 7-8

11) 3- 0 Jan-Ove Waldner, Sverige 21-15, 21-16, 21-17

Singelspelet 1992

Grupppelet

12) 2 -0 mot Ashraf Abdelhalim, Egypten 21-13, 21-13

13) 2 -0 mot Matthew Syed, England 21-15, 24-22

14) 2- 1 mot Nicolas Chatelain, Frankrike 21-15, 16-21, 21-17

Åttondelsfinal

15) 3 -0 mot Steffen Fetzner, Tyskland 21-13, 21-17, 21-11

Kvartsfinal

16) 0 -3 mot Ma Wenge, Kina 14-21, 18-21, 8-21

Singelspelet 1996

Grupppelet

17) 2- 0 mot Dexter St. Louis, Trinidad 21-11, 21-11

18) 1 -2 mot Hugo Hoyama, Brasilien 21-17, 16-21, 14-21

19) 2 -0 mot Kim Song Hui, Nordkorea 21-17, 21-17

Singelspelet 2000

Sextondelsfinal

20) 3 -1 mot Peter Franz, Tyskland 1-16, 21-15, 16-21, 21-18

Åttondelsfinal

21) 3 -0 mot Koji Matsushita, Japan 21-14, 21-13, 21-19

Kvartsfinal

22) 3- 1 mot Liu Guozheng, Kina 14-21, 21-18, 21-16, 21-19

Semifinal

23) 1- 3 mot Kong Linghui, Kina 12-21, 21-13, 16-21, 13-21

Match om brons

24) 1- 3 mot Liu Guoliang, Kina 18-21, 21-19, 14-21, 13-21

Singelspelet 2004

Omgång 2

25) 4-1 mot Monday Merotohun, Nigeria 9-11, 11-5, 11-5, 11-7, 11-8

Omgång 3

26) 4-0 mot Kalinikos Kreanga, Grekland

11-5, 11-7, 11-9, 11-8

Åttondelsfinal

27) 1-4 mot Ko Lai Chak, Hongkong 7-11, 6-11, 11-8, 4-11, 10-12

Singelspelet 2008

Omgång 2

28) 4-2 mot Alexandar Karakasevic, Serbien 11-8, 8-11, 12-10, 8-11, 11-8, 11-7

Omgång 3

29) 4-1 mot Cheung Yuk, Hongkong 11-9, 11-7, 11-4, 9-11, 11-2

Åttondelsfinal

30) 4-3 mot Vladimir Samsonov, Vitryssland 7-11, 8-11, 11-9, 11-13, 11-7, 12-10, 11-9

Kvartsfinal

31) 4-1 mot Zoran Primorac Kroatien 7-11, 11-6, 11-8, 14-12, 11-9

Semifinal

32) 1-4 mot Wang Hao Kina 9-11, 9-11, 11-9, 7-11, 9-11

Match om brons

33) 0-4 mot Wang Ligin, Kina 11-13, 2-11, 5-11, 9-11

Här skall ligga en summering som Tommy föreslog söndagkväll inte i tabellform utan mera klass för klass summering i löpande text ev. rad för rad

Statistik: Tommy Wahlström

Sveriges 103 OS-cyklister under 100 år - 1908-2008

Cykelsporten har vid flera tillfällen varit ett svenskt trumfkort i OS-sammanhang. I Beijing svarade cyklisterna för 40 procent av de svenska medaljerna. På bilden har Gustav Larsson just gått i mål efter sitt tempolopp där han ett tag även var i ledningen och kom i mål som silvermedaljör.

– av Tommy Wahlsten –

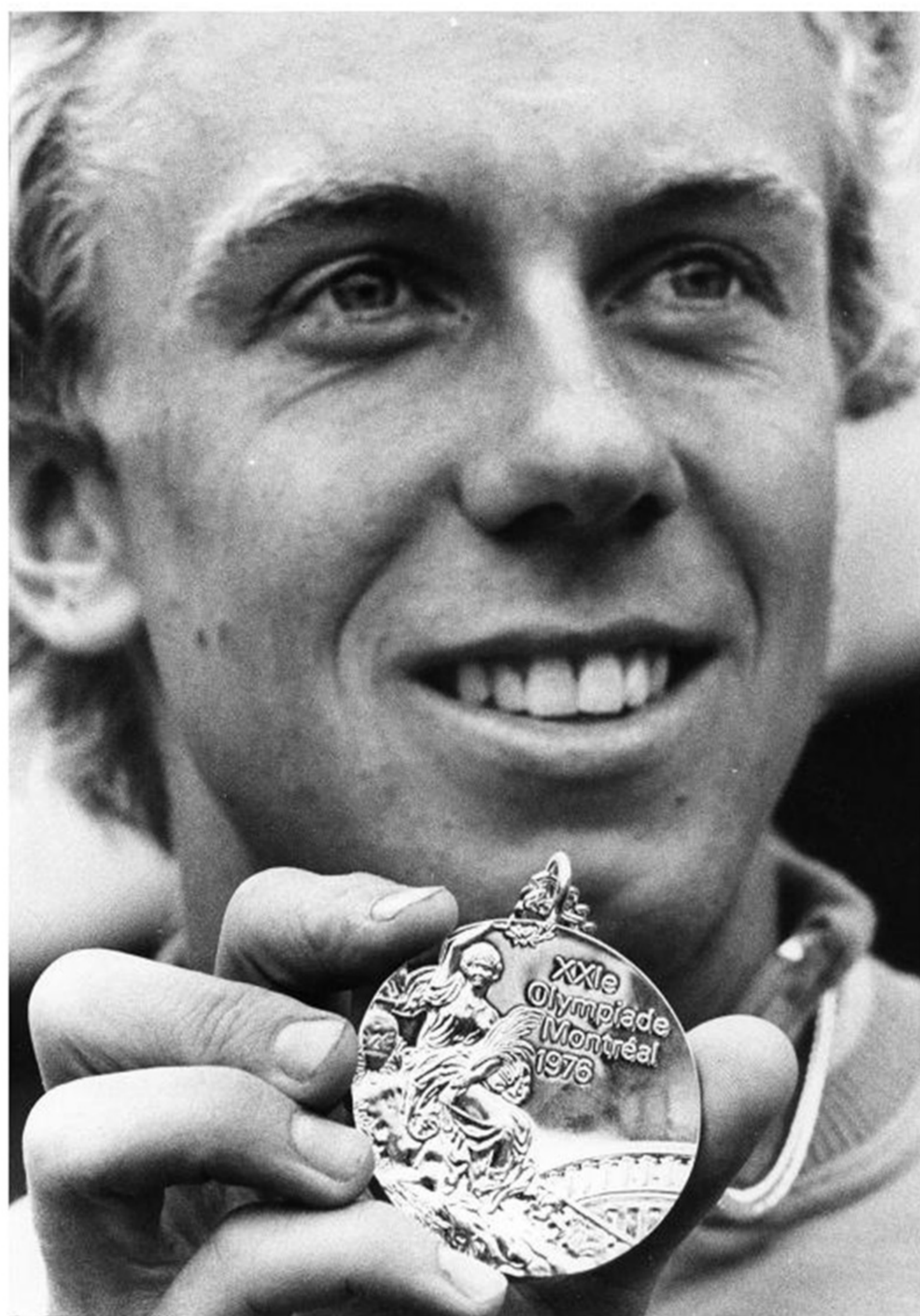
Cykel är en aktuell sport för oss Olympiahistoriker och det är också en fascinerande sport om man dessutom gillar statistik och siffror.

Framgångarna i årets OS med dubbla silver (Emma Johansson och Gustav Larsson) har gett inspiration att titta på det senare och siffrorna man får fram kan fylla en hel SOF-Bulletin. Därför blir denna artikel dels en hyllning till våra silvermedaljörer och dels en sammanfattning av svenskars cyklande i OS under 100 år där Sverige har varit representerade i samtliga spel.

Andrew Hansson (*1), från Göteborgs VK, var den för-

ste och han tjuvstartade i extra-OS 1906 där han gjorde tre starter och faktiskt placerade sig så bra som fyra på 1000 meter. I London två år senare gick det inte så bra trots att han gjorde fem starter i grenarna 100 km, 20 km, 660 yards, 1000 m och tandem 2000 m (ihop med Gustaf Westerberg (*2)). I tävlingen över 10 mil kördes försök i två heat där Andrew vann det ena och Gustaf kom trea i det andra.

Försöken kördes två dagar före finalen och där räckte inte svenskarnas ork utan de fick båda bryta. Andrew är därmed den svensk som har gjort flest OS-starter tillsammans med Gösta "Fågum" Pettersson som också gjorde åtta starter på sina tre OS 1960-68. Mer om Gösta senare.

Bernt Johansson med guld från landsvägsloppet i Montreal 1976. Många minns säkert den historiska TV-bilden med Bernt på målakan eskorterad av motorcyklar. På bilden nedan Bemts guldcykel.

Flest OS (ensam om fyra) har dock Michel Lafis som var med 1988-2000 och gjorde fem tävlingsstarter. Ragnar Malm, Jan "Vartofta" Karlsson, Michael "Roddarn" Andersson, Glenn Magnusson och Susanne Ljungskog har liksom Gösta "Fåg lum" varit med på tre olika OS.

Totalt har 91 manliga och 12 kvinnliga cyklister deltagit i OS.

Flest deltagare hade vi på hemmaplan 1912 med tolv cyklister och sedan kommer Helsingfors 1952 och Los

Angeles 1984 med elva per OS. I år hade vi med åtta åkare varav tre, Emma Johansson, Sara Mustonen och mountainbike-åkaren Emil Lindgren var debutanter.

Fram till i år hade endast fem svenskar tagit individuell OS-medalj – en skara som nu alltså är utökad till sju. Sammanlagt har de gjort 134 individuella starter under de 23 olympiska spel som vi hunnit med åren 1908-2008. Det skulle egentligen ha varit 26 om inte krigsåren 1916, 1940 och 1944 kommit emellan.

Här de exklusiva sju som tagit medalj individuellt i kronologisk ordning:

Harry Stenqvist (*3), CK Uni i Uppsala - vann landsvägstävlingen 1920 i Antwerpen.

Gösta Carlsson (*4), SK Fyrishof i Uppsala - kom trea på landsväg 1928 i Amsterdam.

Bernhard Britz (*5), IFK Enskede - kom trea på landsväg 1932 i Los Angeles.

Gösta "Fåg lum" Pettersson, Vårgårda CK - kom trea på linjeloppet 1968 i Mexico City.

Bernt Johansson, Mariestadcyklisten (*6) – vann linjeloppet 1976 i Montreal.

Emma Johansson, Härnösands CK - kom tvåa på linjeloppet 2008 i Peking.

Gustav Larsson, Skoghalls CK - kom tvåa i tempoloppet 2008 i Peking.

Medaljer i lagtävling och lagtempo

De tre först nämnda i föregående uppställning har också medaljer i lagtävlingar där individuell tider lagts samman - Gösta har i lagtempo.

Fem gånger i rad (1912-1932) tog Sverige medalj i lagtävling där resultaten i det individuella loppet lades ihop. 1912 (och 1920) räknades de fyra bästa och i Stockholms-OS fick Sverige lagguldet på den sammanlagda tiden 44 timmar, 35 minuter och 33,6 sekunder. Var och en av de fyra (*7), Erik Friberg (7:a), Ragnar Malm (8:a), Axel Persson (9:a) och Algot Lönn (10:a) hade då kört vardera 31,5 mil.

Tillsammans med Harry Stenqvist och Bernt Johansson hör de fyra därmed till en annan exklusiv skara av sex cykelåkare som tagit guld i OS för Sverige.

1936 gick det inte så bra för de svenske i det första riktiga olympiska linjeloppet och vad som egentligen hände belyses i en separat artikel. Placeringarna för Sverige i lagtävlingen 1948-56 blev 5-4-5. Från och med 1960 kördes lagtempo med fyra i laget och där har Sverige tagit medalj 1964 (brons), 1968 (silver) och 1988 (brons).

När Emma och Gustav nu tog medalj var det alltså 20

år sedan Michel Lafis, Björn Johansson, Jan Karlsson och Anders Jarl tog Sveriges senaste medalj(er) i cykel. Här passar det också att nämna respektive ”fjärde-man” i lagtempolagen 1964, Sven Hamrin, och 1968, Thomas Pettersson-Fåglum. De övriga tre, Gösta, Sture och Erik, kan kommenteras nedan.

Mer än en medalj

Sammanlagt har 26 cyklister (varav 19 ”endast” i lag-sammanhang) tagit OS-medalj och ”poängbäst” (*8) är nämnde Ragnar ”Ragge” Malm som fick en medalj av varje valör i de tre lagtävlingarna 1912-24. Gösta ”Fåglum” har också sammanlagt tre medaljer (silver 68 + två brons 64,68) men blir poängmässigt (3-2-1) slagen av Axel Persson (1912,20) och Harry Stenqvist som båda har ett guld och ett silver (båda 1920). Sture (*9) och Erik Fåglum har vardera ett silver och ett brons (1968 resp. 64).

Gösta Carlsson (1928) och Bernhard Britz (1932) har vardera två brons och tillsammans bildar de här nämnda en annan exklusiv skara – åtta åkare som har mer än en medalj.

Kuriosa

Förutom ”föråkarna” och tandemparet Andrew Hansson och Gustaf Westerberg så har ytterligare tre cyklister prövat på banåkning i OS. Jonas Persson (*10) från SK Fyrishof gjorde det 1936 (1000 m - 17:e plats), nye SOF-medlemmen Jupp Ripfel, CK Falken, 1968 (1000 m - 22:a) och Gösta ”Fåglum” Pettersson samma år (4 km förföljelse-lopp – 17:e). I lagsammanhang har Sverige ställt upp två gånger i disciplinen 4 km förföljelse-lopp, 1952 och 1968 (”bröderna Fåglum”) men båda gånger blev det respass i försöken.

1984 var första gången damer fick vara med och tram-pa och Sverige ställde upp med Kristina Ranudd (15:e), Tuulikki Jahre (*11) (16:e), Marianne Berglund (25:e) och Paula Wester (35:e) i enda grenen då, linje-lopp. Bästa placeringar innan Emmas silver hade Marie Höljer 1988 och 1992 då hon kom 7:a resp. 9:a.

I tempolopp, som tillkom 1996, har Susanne Ljungskog den bästa placeringen – 10:a som hon blev i år. Herrarnas tempolopp gjorde reentré 1996 (t.o.m. 1932 kördes landsvägsloppen med enskild start) och bästa svenska placering innan Gustavs andraplats hade Martin Rittsel som kom på 30:e plats 2000 i Sydney.

Av de fyra MTB-åkarna är Fredrik Kessiakoffs 12:e-placering 2004 den främsta hittills.

Klubbar med flest cyklister i OS

Uppsala CK (stavas med ett p) är den cykelklubb som

haft flest representanter i OS – åtta åkare. IK Ymer från Borås och Örebrocyklisterna (*12) kommer närmast med sex cyklister vardera (*13). Uppsala CK bildades den 16 oktober 1906 och är en aktiv 102-åring – klubben arrangerade t.ex. kortbane-SM nu i början av september och jag vet att vår ordförande Tomas Persson skall till klubben den 15 oktober för att prata om SOF och förhoppningsvis värva nya medlemmar till vår förening.

Avslutningsvis

Under arbetet med att gå igenom namnen på Sveriges samtliga OS-cyklister har det framkommit att den del uppgifter i Strömberg/Brunnhages/SOK:s bok Sverige och OS, utgiven 1987, är felaktiga och då vi inom SOF vet att många av våra medlemmar använder den som uppslagsverk så finns korrigeringsarna (och kompletteringar) noterade under vissa av fotnoterna. På SOK:s hemsida har motsvarande rättelserna gjorts nu i september.

Fotnoter:

(*1) 1882 - 8 /7 1964 . Han tävlade inte på 100 m 1908 utan på 100 km.

(*2) 1884 -13/11 1955 (*3) 1893-1968 (*4) 1906- 5/10 1992 (*5) 1906-1935

(*6) När Bernt tog OS-guld representerade han Mariestad-cyklisten (utan s i mitten).

(*7) Erik Friborg, 1893-1968, Ragnar Malm, 1893-30/3 1959, Axel Persson, 1888-1955, Algot Lönn 1887-1953

(*8) ett annat sätt att räkna medaljpoäng, där man delar lag-guldets värde på antal lagmedlemmar, ger följande bästa-lista: Harry Stenqvist 3,5, Bernt Johansson 3, Gustav och Emma 2 vardera samt Gösta ”Fåglum” 1,75.

(*9) 1942-1983 (*10) J.P, 1913- 7/5 1986

(*11) Tuulikki tävlade för under OS 1984 för Frölunda CK, Göteborg (V.Frölunda) och inte för någon klubb i Limmared. Hon bodde däremot i Limmared då.

(*12) Stefan Brykt och Kjell Nilsson representerade Örebrocyklisterna 1984 inte Örebro CK som aldrig funnits. Däremot fanns tidigare Örebro VK som ”Svängis” tävlade för på 50-talet.

(*13) Sven ”Svängis” Johansson tävlade inte för Hammarby IF OS-året 1936 utan för CK Stefaniterna, Stockholm varför Hammarby ”bara” kommer upp i fem cyklister.

Källor: SOK:s hemsida, OS-Historia & Statistik av Sune Sylvén och Ove Karlsson (se recension i förra SOF-Bulletinen) samt Sven ”Svängis” Johanssons memoarbok Hjulminnen från 1957. Dessutom tfn-samtal med Tuulikki Jahre, Kjell Nilsson, SOF-medlemmen och cykelexperten Thure Petersson som då också gratulerades på sin 75-årsdag samt Bernt Johansson.

Vad hände med Svängis & Co vid målet på Avus 1936

– av Tommy Wahlsten –

När jag gick igenom Sveriges tidigare bedrifter inom OS-cyklingen fann jag att 1936 var det OS som Sverige för första gång misslyckades i lagtävlingen – en lagtävling där man summerade de tre bästa tiderna i landsvägsloppet för respektive land - och undrade då vad som hade hänt.

Med hjälp av SOK:s hemsida hittade jag snabbt de svenska deltagarna, Berndt Carlsson, Ingvar Ericsson, Sven "Svängis" Johansson och Arne Berg, och uppgiften om att samtliga utom Berg brutit loppet (utg. landsväg ind.) samt att Berg cyklat i mål på 16:e plats. I boken "Sverige och OS" som kom ut 1987 i samband med SOK:s 75-årsjubileum finns samma uppgifter. Noterade då att alla utom "Svängis" har noteringen "utg. landsväg lag" och det väckte då mitt intresse att ta reda på varför och vad som egentligen hänt de svenske.

Start och mål på Avus

I boken Olympiaden 1936 av Mr. Jones (David Jonasson) utgiven 1936 av Åhlén & Åkelunds förlag hittar jag på sidan 77 följande:

"Cykeltävlingen på landsväg 100 km gick med start och mål på Avus (*1+2) måndagen den 10 augusti i vackert väder och inför en publik på cirka 5000 personer. Omkring 100 ryttare från 27 länder ställde upp. Ett 70-tal gingo i mål. Hela tävlingen blev ett fiasco på grund av gemensamma starten. På den lätta banan utan några backar alls att tala om kunde fältet inte skilja sig åt. Vid insvängningen till Avus, alltså före spurtuppgörelsen, lågo 45 man i klunga !

Nå spurten avlöpte utan några större dödsfall men det var ingalunda internationella förbundets förtjänst utan en ren slump. Holländaren Vethaak störtade något 20-tal meter från målet och drog med sig en massa ryttare, men de flesta klarade sig så att de kunde ta sina cykellik i handen och marschera över linjen.

Svenskarnas öden? 70 km från mål hade Carlsson, en av våra starkaste, oturen att punktera. Därmed var hans dag förstörd. Sven Johansson, som vi haft stora hemliga förhoppningar på, åkte genast efter starten ned med sadeln till ramen; efter 30 km punkterade

han bakringen men vågade inte stanna och lägga om utan körde på fälgen till Avus. När då också framringen hoppade av, måste han ge sig. Han var vårt speciella spurtfenomen och i en form som aldrig. Berg och Ericksson lågo med i tätklungan vid målet. Berg kom över linjen två sekunder (tre sekunder enligt resultatlistan - min anm.) efter segraren, noterad som nr 16 bland 22 andra (!), och Ericsson var med i klungan som körde omkull. Lyckligtvis skadade han sig inte utan kunde bära "hojen" över mållinjen."

Charpentier segrare

På en bild på samma sida kan man se målgången med segrande fransmannen Charpentier (tid 2.33.05,0). Bilden visar också nästan alla de 45 som var med i tätklungan även om hälften är skymda. Eftersom 15 + 22 = 37 har fått tider noterade så var det åtta som var med i vurpan och även flera av dem syns på bilden.

Sven Lindhagens bok "Olympiaboken", utgiven på Tidens förlag 1961, har på sidan 185 följande om cykeltävlingen:

"På 16:e plats sattes 22 man, vars placeringar ej gick att utskilja, bland dem Berg. Därpå följde – utan noterade platssiffror – 62 man, bl.a. Carlsson, Ericsson och Johansson. Och när det gäller lagtävlingen finns noteringen – 22 fullföljande lag : 1. Frankrike 7.39.16,2 2. Schweiz 7.39.20,4 3. Belgien 7.39.21.0 4. Italien (7.39.22,0) 5. Österrike (7.39.24,0). – Vem som blev sexa kunde ej utrönas. Sverige och Danmark blev oplacerade."

Problem med placeringar

Sport Reference har en hemsida med data från organisationen OlyMADMen, som leds av kända OS-historiker som Arild Gjerde, Jeroen Heijmans, Bill Mallon, and Hilary Evans och med bl.a. Carl-Johan Johansson som medlem, där man kan läsa följande:

"German officials had trouble placing the remaining cyclists, and a large group of cyclists was placed in 16th position" samt "The race was ridden as a mass start for the first time in Olympic history. The course was too easy to break apart the peleton, and consequently, only eight seconds separated the five teams that had three riders to finish the race. French riders

En situationsbild under tiomilaloppet i Berlin 1936. Cyklisterna har just varvat .

finished 1st, 2nd, and =4th in the individual race, giving them a 4.2 second margin for the gold medal over Switzerland. Only five teams were actually placed, because not all individual times could be recorded due to the large pack at the finish, and the time-keeping system failed."

På samma sida finns också noteringen AC (also competed) på de tre svenskarna Carlsson, Ericsson och Johansson varför man kan dra följande slutsatser:

1. Berg, Ericsson och Carlsson tog sig i mål – kanske också Svängis långt ner i prislistan (*3)
2. Svenska laget tog sig också i mål och placeringen är inte känd. Kan som bäst ha varit 6:a och som

Fotnoter:

(*1) Start och mål för cykeltävlingarna var AVUS Nordschleife.

Klungspurten i OS-loppet böd onekligen på en del svårigheter då det gällde placeringarna bakom de allra främsta.

Cykeltävlingarna gick via AVUS Südschleife till [<http://wapedia.mobi/sv/Schildhorn>]Schildhorn, [<http://wapedia.mobi/sv/Heerstrasse>]Heerstrasse, [<http://wapedia.mobi/sv/Staaken>]Staaken, [<http://wapedia.mobi/sv/Dallgow>]Dallgow, [<http://wapedia.mobi/sv/D%C3%B6beritz>]Döberitz, Olympiabyn (Olympisches Dorf), Priort, Kartzow, Fahrland, Krampnitz, Gross-Glienicke, Karolinenhöhe, Heerstrasse och Schildhorn tillbaka till Südschleife.

(*2) AVUS, en förkortning av Automobil-Verkehrs- und Übungs-Straße, började planeras 1907 av Automobilclub von Deutschland (AvD) som en motorsportbana och som testbana för fordonsindustrin genom [<http://wapedia.mobi/sv/Grunewald>]Grunewaldskogen. Byggandet av AVUS påbörjades 1913, men på grund av [http://wapedia.mobi/sv/F%C3%B6rsta_v%C3%A4rldskriget]första världskriget försenades bygget och banan blev klar först [<http://wapedia.mobi/sv/1921>]1921. Under kriget arbetade ryska krigsfångar med byggandet av AVUS.

Själva raksträckan byggdes redan från början med två parallella körbanor precis så som man bygger motorvägar. Det enda som skiljde var att det i ändarna var två kurvor som fungerade som vändringar. Detta var ändå den första väg som byggdes som hade principen som skulle gälla för kommande motorvägar.

Från början var AVUS enbart en racerbana. Allmänheten kunde betala för att köra racing, om banan var ledig. Från och med 1930-talet byggdes det motorvägar i stor omfattning i Tyskland och man hade använt AVUS som förebild. När man började bygga ett motorvägsnät runt Berlin så blev även AVUS integrerad i detta motorvägsnät. På racerbanans början och slut byggdes anslutningar till de vanliga motorvägarna genom att trafiken leddes förbi vändringarna. Detta gjorde att banan kunde fungera både som motorväg och som racerbana. I normala fall leddes trafiken förbi vändringarna. När den sedan skulle användas som racer-

bana stängdes vägen av för allmän trafik och istället användes då vändslingorna.

AVUS var fram till [<http://wapedia.mobi/sv/1998>]1998 en [<http://wapedia.mobi/sv/Racerbana>]racerbana belägen i stadsdelen Charlottenburg i västra [<http://wapedia.mobi/sv/Berlin>]Berlin. Banan var en kombinerad racerbana och motorväg. Racerbanan bestod av två 9 km långa raksträckor (som också utgjorde en motorväg) och två kurvor, Südkurve och Nordkurve. Bilvägen AVUS heter idag A115 och har även [<http://wapedia.mobi/sv/Europav%C3%A4g>]europavägnummer [<http://wapedia.mobi/sv/E51>]E51. Många gånger nämns AVUS som världens allra första motorväg.

Sven "Svängis" Johansson (1914-1982) gav 1957 ut sin memoarbok Hjulminnen på Albert Bonniers förlag. "Spökskrivare" var sportjournalisten Ola Hellstrand från Örebro Dagblad. Svängis bodde vid denna tid i Örebro och han tävlade för Örebro VK och Bofors CK under åren 1953-57.

I boken står det att läsa om dramatiken i OS-loppet för att avslutas med "Jag slängde ut cykeln på ett gärde och satte mig efter vägen och grät". Om detta är Svängis eller spökskrivarens egna ord är nog svårt att få reda på nu (Ola gick bort 2007). Det troliga är nog att Svängis kämpade sig fram till målet – om än på en blygsam placering.

Boken citerat signaturen Mickes skaldande i Idrottsbladet 1936 och hans tio verser är väl värda att återges även här:

*Sven Johansson starta' i 10-milsloppet,
till honom stod ivrigt det blågula hoppet.
Han hoppades själv på sin cykelmaskin,
som glänste så nytrimmad, putsad och fin.*

*Men hoppet sjönk genast ett par decimeter,
ty sadeln sjönk ned, så hans extremiteter,
med vilka han trampade hojen sin hän,
lät huvudet sitta emellan hans knän.*

*Han muttrade något om "baskade mutter",
för övrigt han var ej det minsta butter.
Han trampade gladligt på Avus cement
precis som om inte ett dugg hade hänt.*

*Så plötsligt gick luften ur bakringen hanses,
hos andra en sån sak som avhoppsskäl anses.
Men Sven bara trampade mil efter mil
och härligt att se var förvisso hans stil.*

*Men oturen följde vår landsman på vägen
dock utan att han blev det minsta förlägen.
Hans hoj gick i småsmulor, bit efter bit,
det ökade bara hans tramparaptit.*

*Där avvek en eker, där lossnade bromsen,
och ringklockan var väl den nästa som kom sen.
Bagagehållar'n hade han inte satt på
men hur det var – den föll av ändå.*

*Vid fem mil sin inlämning anmälde styret,
det sa att det tröttnat på äventyret.
Men Sväng-Johan fortsatte ändå sin tramp,
ja, fort for han inte, men kamp är kamp.*

Sven "Svängis" Johanssons olympiska äventyr 1936 var verkligen ett äventyr. Men kom han i mål eller inte?

*Tja, oturen hade på dörren gläntat,
att framgaffeln gick var ju närapå väntat.
Nu åkte vår hjälte på bakhjulet blott.
Vem bryr sig om småsaker när man har brått?*

*Vid sju mil förlorades ena pedalen,
Sven trampa' på en, den var inte så galen.
Vid åtta mil bortflög hans bakhjulsnäv,
men tror ni för den skull att Svenne steg av?*

*Han fortsatte trampet att hjula och hjula,
till slut fanns blott kvar en kullagerkula.
På den for han fram som en svettig jehu,
och har han ej slutat så far han ännu.*

Pia från Västergötland tog olympiskt guld i Kina

Som bekant fick Sverige inget guld i Kina men en svensk tjej – från Västergötland – såg till att USA tog guld i damfotbollen. Här nedan lite om hennes år i Västergötland.

Pia föddes 1960 och växte upp i Marbäck – ett litetsamhälle utanför Ulricehamn med ca 500 innevånare. Hon började i pojklaget när hon var sju år men kallade sig då för Pelle.

När familjen flyttade till Ulricehamn blev det spel i IFK Ulricehamns damlag 1971 och Inga-Maj Hellqvist berättar att Pia trixade med bollen på uppvärmningen tills lagledaren fick säga till henne att sluta – matchen skulle ju börja. Inga-Maj var 39 och Pia 11 då de spelade tillsammans och redan som 12-åring var Pia med om sin första serieseger när IFK vann Ulricehamns damserie 1972. Som 15-åring gick Pia över till SGU Falköping och det var också det året hon gjorde landslagsdebut – detta i Sveriges femte officiella landskamp sedan starten 1973.

När SGU Falköping lämnade över fotbollsverksamheten till nybildade Falköpings Kvinnliga IK inför säsongen 1977 var Pia en bidragande orsak till att laget slutade tvåa efter Öxabäck i div I Norra Götaland.

1978 blev Pias sista år i Falköping. En besvärande knäskada gjorde att hon endast spelade tre seriematcher (2 mål) detta år och Falköpings KIK blev som nia och näst sista lag nedflyttade från högsta damserien. Övriga klubbar i karriären framgår av uppställningen nedan.

Pia Sundhage som 11-åring i IFK Ulricehamns damlag 1971. Pia sitter längst fram till höger.

Pia Sundhage coachade USA:s damfotbollslag till OS-guld, men som förbundskapten fick hon ingen egen guldpeng. Foto:

Pia spelade i landslaget från 1975 t.o.m. 1996 och av de 22 landslagsåren missade hon landskamper endast åren 1978 och 1992. F.d. förbundskaptenen Ulf Bergquist från Borås berättar att Pia opererade sitt ena knä 1978 men gjorde comeback när han tog över damlaget efter Tord Grip 1979. Ulf vet också att Pia efter VM i Kina 1991 (avslutande segermatch mot Tyskland om bronset så sent på året som den 29 november) beslöt sig för att sluta i landslaget men att hon 1993 övertalades att göra comeback.

Nu blev det i stället i OS 1996 som Pia avslutade sin landslagskarriär med sin 146:e landskamp (71 mål) den 25 juli mot Danmark i Orlando – seger med 3-1.

Hennes övriga OS-matcher som spelare:

1996-07-21 mot Kina, 0-2, i Miami
 1996-07-23 mot USA 1-2, i Orlando

Klubbar som spelare:

Marbäcks IF 1967-1969	i pojklaget som "Pelle"
IFK Ulricehamn 1970-74	damlaget från 1971
SGU Falköping 1975-76	landslagsdebut 15 juni 1975 på Nya Ullevi mot England
Falköpings KIK 1977-78	knäskadad större delen av 1978
Jitex BK 1979-81	SM-vinnare 1979 och 1981, cupvinnare 1981
Östers IF 1982-83	var arvudet av Stig Svensson fyra vinterdäck?
Stattena IF vår 1984	spelade bara i Kronängs cup 9 januari
Jitex BK 1984	SM-vinnare och cupvinnare 1984
ROI Lazio 1985 vår	Sveriges första kvinnliga proffs
Jitex BK 1985	spelade 9 matcher av 18
Hammarby IF 1986	serieseger div I Norra. 17 mål som mittfältspelare
Jitex BK 1987-1989	SM-vinnare 1989, Cupfinalförlust mot Öxabäck 1987+89.
Hammarby IF 1990-96	Cupmästare 1994 och 1995

Tränarkarriär:

Förbundskapten Sverige (F16, F19, U21) 1990-2000, Hammarby (spelande) 1992-94, Vallentuna (ass), AIK (ass) 2000, Philadelphia Charge (ass) 2001-02, Boston Breakers, årets tränare i amerikanska proffsligan 2003, Kolbotn (Norge) 2005, KIF Örebro 2005-06, ass. förbundskapten Kina 2007, förbundskapten USA 2008.

Meriter i övrigt:

Spelade VM 1991 och 1995, VM-brons 1991, spelade OS-turneringen i Atlanta 1996, EM-guld 1984, EM-silver 1987 och 1995, EM-brons 1989, svensk mästare 1979, 1981, 1984 och 1989, svensk cupmästare 1981, 1984, 1994 och 1995, flerfaldig skyttedrottning i högsta damserien (1979-25 mål, 1981-32, 1983-35). Utsedd till årets fotbollstjej 1981 (föregångaren till Diamantbollen).

Medlem i svensk fotbolls Hall of Fame där hon togs ut i första urvalet 2003 av Sveriges Fotbollshistoriker och Statistikers förening – detta med motiveringen "Den stora föregångaren inom svensk damfotboll. Första proffset, första utlandstränaren och spelaren med både flest landskamper och flest mål."

Tommy Wahlsten

Dick Pound vid konferens före OS:

Fackelstafetten bara inom det arrangerande landet?

Strax före starten av de olympiska sommarspelen arrangerades "The 9th International Symposium for Olympic Research" i Peking av International Center of Olympic Research med den 78-årige eldsjälén Bob Barney från University of Western Ontario i spetsen.

Konferensen hade lockat ett drygt 60-tal forskare från olika delar av världen och ett 50-tal "papers" om de mest varierade ämnen presenterades. Majoriteten av deltagarna kom, som vanligt kan tilläggas, från den anglo-sachiska världen.

Det kan också nämnas att några riktiga "tungviktare" inom humanistiska idrottsforskningen medverkade, bland den engelska medieforskaren Garry Whannel, den tyska historikern Otto Schantz, den kanadensiska historikern Nigel Crowther och ett flertal andra.

Vad gäller Sverige så deltog förutom undertecknad även John Hellström, forskarstuderande vid GIH i Stockholm. Hans forskning om konstruktionen av svenska idrottshjältar tilldrar sig stort intresse. Förmodligen kommer nästa OS-konferens att hållas i Vancouver i samband med de olympiska vinterspelen 2010.

Konferensen inleddes med att Dick Pound, en av frontfigurerna i IOK, föreläste förvånansvärt kritiskt och öppet om sin syn på den olympiska rörelsens agerande i samband bland annat dopningsfrågan och de mänskliga rättigheterna i Kina.

Vidare menade Pound att turbulensen kring den internationella fackelstafetten troligen kommer att innebära att den avskaffas och endast anordnas i det arrangerade landet. Pound påstod till och med att om inte jordbävningen inträffat i Kina så hade risken för en västbojkott varit mycket stor. Ett påstående som känns en smula överdrivet utifrån nordisk horisont.

Konferensens andra sk keynote speaker var den kina-baserade amerikanska Susan Brownell. Hon tog ur ett kinesiskt perspektiv upp den starka västdominans som finns i den olympiska forskningen idag. Hon var mycket kritisk till detta paradigm och önskade att västvärldens forskare breddade perspektivet i framtiden.

Konferensen dominerades av historiker, men även

medievetare, antropologer, ekonomer, arkeologer bidrog till en imponerande ämnesbredd. Ett stort antal teman avhandlades av vilka följande kan nämnas Pierre de Coubertin och olympismen, Olympiska rörelsen och politiken, Dopning, OS och kvinnorna, Det olympiska arvet.

Vad som nästan helt saknades, vilket förefaller vara en trend vid konferenser, var presentationer om antikens olympiska spel. Dock omnämndes att nya fynd gjorts i Olympia av tyska arkeologer. Man tror sig ha funnit, vilket är sensationellt, den antika hippodromen vars placering i Olympia länge gäckat forskarna. Om antiken är ute bland forskare så verkar management- och medieforskningen vara inne, åtminstone internationellt och flera intressanta föredrag hölls i dessa ämnen. Och påpekas bör att just på dessa områden förefaller Sverige hopplöst efter den internationella forskningen.

Att betygsätta konferenser är i regel svårt, dock inte denna. Den akademiska nivån var hög, till med mycket hög och detta kombinerades med stor ämnesbredd och skickliga föreläsare, vilket gjorde att de flesta "papers" gav nåt, även för den mest kräsna.

Ytterligare en sak som imponerade med konferensen var att alla "papers" inskickats i förväg och sammanstälts i en imponerande bok "Pathways. Critiques and Discourse in Olympic Research" på drygt 500 sidor, vilken utdelades till deltagarna. Den finns att beställa på ovan nämnda center.

Sammanfattningsvis är det synnerligen glädjande att den internationella OS-forskningen tagit flera steg framåt och nu är det bara att hoppas att den svenska OS-forskningen gör samma sak och kompletterar den nuvarande dominansen av kalenderbiteri och blir mer analytisk och problematiserande.

Leif Yttergren

GIH Stockholm

En olympisk guldmedaljör som slog ut Harry Persson

Dietrich von Porat var fäktmästare vid det svenska hovet i slutet av 1600-talet och han lär ha varit den som först placerade en värja i kronprinsens, den blivande Karl XII, hand. Han gav också ut en lärobok i fäktkonst, som blev mycket populär och bidrog till att skickligheten i värjans bruk avgjorde många slag för den karolinska armén.

För sina förtjänster blev Dietrich adlad och bland hans ättlingar hittar man en rad akademiska fäktmästare och officerare vid olika regementen. En ättling i sjunde led hette Otto von Porat och kom med stor framgång att

fäktas med boxhandskar i stället för med värja. Sorgligt nog för Sverige följde han med sin norska mor till hennes hemland och det var som norrman han tog guldmedalj i tungviktsboxning i Paris 1924. Som barn tillbringade Otto von Porat långa perioder och flera sommarlov i Lidköping hos sin farbror och faster och äldre, minnesgoda Lidköpingsbor kom länge ihåg honom.

Mamman norska

Ottos pappa hade träffat sin blivande fru i Lund, där han studerade. De gifte sig och fick så småningom fyra söner. Pappans studier avbröts då och då av ekonomis-

Otto von Porath hade en intressant bakgrund ochj även ett mycket spännande levnadsöde. Han tog OS-guld för Norge, men det kunde lika gärna varit för Sverige. Bland meriterna finns också segern över Sveriges störste, före Ingemar Johansson-epoken, Harry Persson.

ka skäl och han tvingades försörja sig som språklärare. Äktenskapet verkar ha fungerat dåligt och en vacker dag försvann pappan till USA. Ottos mamma var född i Norge och fick efter makens flykt söka hjälp hos hans svenska släktingar för att kunna försörja sig och sönerna.

Barnens farbror, Johan von Porat, hade 1908 fått anställning som ingenjör vid sockerfabriken i Lidköping och bosatt sig på Norra Kyrkogatan 3. Dit kom brorsönerna ofta och de stannade länge och lekte då gärna med sin kusin Vera. Till slut tröttnade mamman på att besvära sin mans släkt och tog 1914 med sig barnen hem till Norge. Otto, som var äldst, hade då fyllt då elva år, men fortsatte att tillbringa loven i Lidköping. Han kände sig dock allt mer som norrman och som tonåring blev han i Oslo intresserad av idrott och boxning kom att bli hans favoritsport.

Guldmedalj i Paris och proffs i USA

Otto von Porat uttogs snart till det norska landslaget och 21 år gammal, 1.90 m lång och 90 kg tung togs han ut för att representera sitt land som tungviktsboxare vid OS i Paris 1924.

Där besegrade norrmannen i sin tredje match och i en hård uppgörelse den argentinska jätten och favoriten Alfredo Porzio och den matchen ansågs vara den moraliska finalen. Själva finalen blev dålig, bägge boxarna var trötta efter en veckas matchande, men Otto von Porat var mest aktiv, dömdes som segrare och guldmedaljen gick till Norge.

Som alla andra tungviktare drömde Otto om en karriär som proffsboxare i USA och 1926 tog han båten över för att pröva sin lycka. Där råkade han ut för skumma managers, lurades på pengar och fick inte de motståndare han behövde för att komma ifråga för en titelmatch. Men han var mycket nära och gjorde en rad uppmärksammade matcher och hans namn nämndes alltid tillsammans med den tidens stora, Jack Dempsey, Gene Tunney, Max Schmeling och Jack Sharkey. Till slut ledsnade Otto på USA och återvände hem till Norge.

Slog ut Harry Persson

Svensken Harry Persson hade liksom von Porat försökt sig som boxare i USA men misslyckats. När de nu bägge vänt hem ville många att dessa båda nationalidoler och storheter skulle mötas. Sommaren 1931 ordnades det därför en match mellan dem på den s k Kostadion i Stockholm. Harry Persson var då på väg att lägga av med boxningen och kunde inte göra sig själv rättvisa. Han blev till hemmapublikens missräkning utslagen redan i första rondan efter att ha träffats av en kraftig norsk vänstersving mot hakan. Det berättas att en åskå-

dare tappat sina glasögon på marken, böjt sig ned för att ta upp dem och då han väl hittat dem så var matchen slut.

I Lidköping hade många av Ottos gamla lekkamrater följt hans framgångar med intresse och kunde därför lättare än andra svenskar smälta nationalidolen Harry Perssons nederlag. Han hade ju blivit utslagen av en som, i alla fall nästan, kunde anses som en gammal Lidköpingsbo.

Åter till USA

Efter en kort verksamhet som instruktör hos Svenska Boxningsförbundet återvände Otto von Porat till proffslivet i USA. Han lyckades inte heller nu få en titelmatch men blev mycket uppskattad för sin elegans, sin teknik och sitt sympatiska uppträdande. Tidningar skrev att han hade den hårdaste punchen och den bästa högern i USA och att han var lika bra eller bättre än andra titelaspiranter.

En skada i tummen gjorde att von Porat fick sluta att boxas och han återvände till Norge. Där gick han igenom Gymnastikhögskolan och öppnade sedan ett boxningsinstitut i Oslo. Dit lär kusinen Veras man, godsägare Gabriel Pählman – Stiernsparre på Ågården i Lidköping ha kommit för att lära sig boxas; det påstods elakt att han behövde det för att bättre kunna försvara de strejkbrytare han anställt.

Tore Hartung

Tre nya böcker med OS-anknytning

Dagbok från Berlinolympiaden 1936 – Barbro Alving

Redigerad och kommenterad av Rolf Yrlid - Atlantis förlag

Det stora sveket, Den olympiska rörelsen i diktaturens tjänst

Sverker Lindström – Bokförlaget Atlas

Faktakalendern SPORT

Redigerad av Andreas Nyberg – Bokförlaget Semmic

TW

Roddreprisen som misslyckades och mysteriet med coxen i Rom

- av Tommy Wahlsten -

Här följer del två av berättelsen om de intressanta åren i svenskroddhistoria som påbörjades i förra SOF-Bulletinen – nr 2, 2008, sidorna 17-20.

Trots framgångarna i Melbourne i november 1956 och med satsningen ”Three Towns” beslöt Svenska Roddförbundet på kommande årsmöten att inte tillåta kombinationer i fortsättningen. Vid årsmötet på Palace Hotell, Göteborg, den 24 mars 1957, sa Bertil Göransson (styrman i OS och klubbledare i Kungälv) bl.a.: Vi har haft dåliga och goda erfarenheter av TT-systemet.

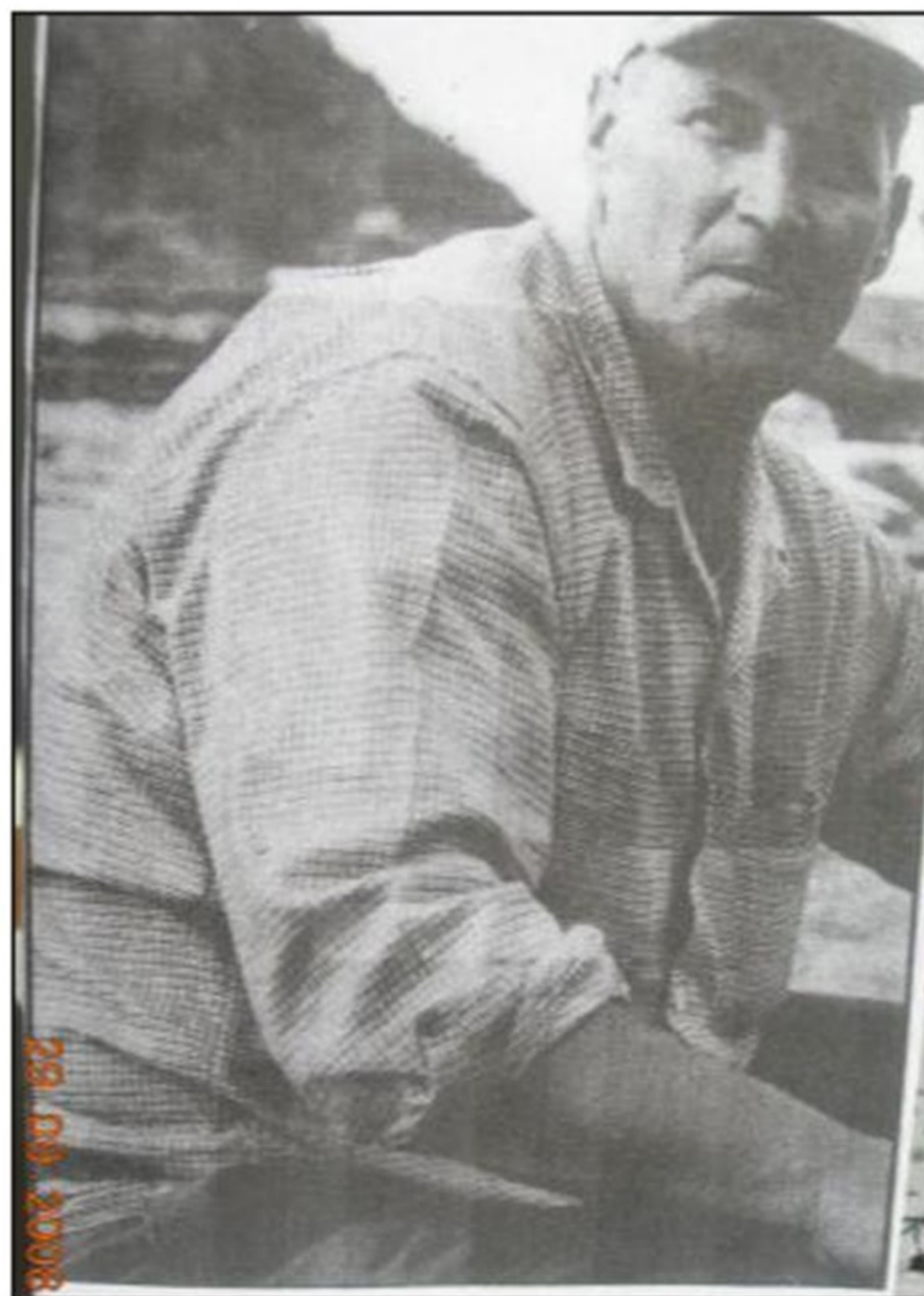
Det uppstod slitningar och svårigheter men det måste ju gå om alla hängde ihop – och det gick. Men våra båtlån gick ut över andras träning och om vi skulle fortsätta en längre tid tror jag att det måste ha blivit ett stopp. Även Börje Folcke, Trollhättan, borgmästare Carl Axel Johansson i Kungälv och Gunnar Pettersson från Vänersborg talade mot att tillåta kombinationsbåtar.

Redaktören Curt Sivert (1) skriver i Idrottsboken bl.a. följande om roddåret 1957: RK Three Towns” hade efter OS gjort sitt varefter pojkarna återgick till sina moderklubbar.

Efter OS-framgångarna var man givetvis myckets spänd på att se vad EM och övriga internationella utbyten hade att ge. EM i Duisburg blev därför, åtminstone för den stora allmänheten, något av en besvikelse. Något annat var väl dock knappast att vänta, ty efter uppladdningen och de nästan proffsbetonade olympiska förberedelserna måste ju en reaktion komma.

En, Lennart ”Brajten” Andersson, av olympierna hade lagt av och när därtill kom att av de uttagna EM-rod-darna, en så pålitlig man som Evert Gunnarsson, inte kunde komma med på grund av sitt arbete förstår man att laget inte var så slagkraftigt som året innan. Det var endast fyran med styrman som tog sig till final där man belade en fjärde plats. Jämfört med OS-båten var det bara Gösta och Olle från Trollhättan som var kvar. Kungälvstrion Evert, Ivar och Bertil var ersatta av Lennart Hansson (nu Uddevalla) och Strömstadsduon Rune Andersson och styrmannen Sture Baatz (som varit med i OS 1952).

1958 avsade sig Gus Eriksén vidare förbundsuppdrag, mycket p.g.a. roddförbundets oenighet i satsningen på ett kombinerat landslag, och det blev ett år utan några

Gösta ”Gus” Eriksén föddes 1912 i Seattle på den amerikanska västkusten. Hans föräldrar hade emigrerat från Finland och träffades i Seattle och gifte sig där. 1930 flyttade Göstas far tillbaka till Finland för att överta släktgården i Åbo skärgård. Två år senare gjorde Göstas mor sin make sällskap i Finland. Gus vägrade att flytta med och stannade ensam kvar i Seattle, 20 år gammal. Gus bodde i Sverige med sin familj från 1956 fram till sin död i oktober 1987. En verklig tränarlegend både i USA och i Sverige.

framgångar internationellt. Endast en båt ställde upp i EM som avhölls i Poznan och det var fyra med styrman. Efter ett jämnt försöksheat drabbades Olle Larsson av kramp i uppsamlingsheatet där Sverige kom sist. Olle fick lyftas ur båten och förutom Gösta Eriksson och Kjell Hansson återfanns debutanten Arne Brandin från Kungälv vid årorna. Arne har kanske blivit mest känd inom rodden som pappa till Maria (2).

Gus satsade istället på att träna hemmaklubben, Uddevalla RK, som under Thordéns ledning lockat till sig roddare som unge Lars-Eric Gustafsson 1957 (från Öresjö), Lennart Hansson samma år (från Strömstad)

samt Kjell Hansson (som varit en sejour i Kungälv) 1959. Gus värvade också bland brottarna och fann där juniorlandslagmannen Ulf Gustafsson som 1959 fick en flygande start på sin roddkarriär.

Framgångarna låter nämligen inte vänta på sig och 1959 är Uddevalla RK den dominerande klubben och vinner SM med båda fyror samt med åttan. Roland Mentzer skriver så här i Idrottsboken: Årets SM-rodd gav i stort sett väntade resultat. På Munksjön i Jönköping lyckades Uddevallas ”Three Towns”-konstellation bäst genom att hemföra tre seniortitlar i lika många båttyper. En gång tidigare hade Bohuslän en liknande framgång just vid SM i samma sjö.

Mentzer skriver vidare: Årets bokslut får betecknas som gott även om Finland åter slog oss i landskampen utanför Laholmen i Strömstad. Plåster på det såret fick Sverige dock strax efteråt då vi knep andraplatsen efter Danmark vid NM på fagra Rådasjön nedanför Gunnebo slott och där förvisade Suomis söner till tredjeplatsen. När det stundar till EM, som detta år gick i Macon (3) i Frankrike, så är Svenska Roddförbundet som vanligt ganska restriktivt.

Så var det ju även 1956 då roddarna själva med tillhjälp av mecenater och ett sjuvärldes friskt tävlingshumör fick sitt internationella genombrott och så var det även 1959. NM-mästarna från Kungälv i tvåa med styrman, Evert Gunnarsson och Ivar Aronsson, åkte med coxen Dan-Ove Johansson på förbundsmedel medan Gus Erikséns topptrimmade Uddevallafyra med styrman nödgades tillgripa andra tillgångar.

Båda båtarna klämdes hårt mellan sköldarna i många hårda EM-strider. De tvingades kämpa den långa vägen via uppsamlingsheat men nådde så småningom finalfälten trots besvärliga infektionssjukdomar. I den hårda fyrafinalen skrällde Uddevallabåten (4) trevligt genom att placera sig som trea efter Tyskland och Holland.

I säsongavslutningen – Götaälvrodden – världens då längsta kapprodd som gick nedströms Götaälv från Kungälv till Göteborg vann SC Wissenschaft från Leipzig med Uddevalla RK som tvåa. Gus Eriksén experimenterade vid detta tillfälle med Uddevallas åtta, vars styrman här var placerad i fören av den långsmala farkosten.

Många var tveksamma till experimentet och någon konstaterade att coxen hade dagens bästa utsikt då han hade tillfälle att studera Leipzig-lagets många och skickliga manövrer utefter älvfåran.

När nu ett nytt OS-år närmade sig engagerades åter Gus Eriksén (5) av roddförbundet och satsningen den-

na gång fick arbetsnamnet Tre Kronor. Ölsammanslutningen Three Towns (6) ville nämligen inte låta roddarna använda sitt varför det fick bli vårt ishockeylag som fick inspirera till det nya namnet. Någon klubb bildades dock inte varför roddarna fick välja att inte delta i SM – ja Tre Kronors båtar fick ro men utom tävlan. OS-året började också tragiskt. Roddaren från Melbourne, Olle Larsson från Trollhättans RS, omkom den 13 januari i en olycka på en bogserbåt på Väneren.

Säsongen startade med bräckförlust 8-0 mot Finland i Pargas den 12 juni medan landskampen mot Norge vanns med ”sedvanliga” 4-3. Gus jobbade lika hårt med förberedelserna som för fyra år sedan men marginalerna var inte med Sverige detta år och orsakerna var flera trots att många var kallade till satsningen på ”Tre Kronor”, kanske var de för många och kom från alltför många klubbar (sex olika – se nedan)?

Roland Mentzer skriver i Idrottsboken om säsongen att den svenska åttan bara var någon meter (1,1 sekund) efter den finska båten i landskampen och att Sverige till den internationella regattan på Rotsee i Luzern skickade ett par dussin av Tre Kronors specialtrimmade ”Gus-roddare”.

Andra regattor där ”Tre Kronors” båtar deltog var i Strömstadsregattan i början av juli, den i Simlångsdalen veckan efter samt Bagsvaerdsregattan utanför Köpenhamn i mitten av juli. Där nådde åttan en hedrande tredjeplats och fyran klarade sig till final men några optimistiska förhoppningar inför OS syntes inte till. SOK anmälde 14 roddare till Rom men tre fick bli reserver på hemmaplan.

OS-invigningen var den 25 augusti och de klasser där Sverige skulle delta, tvåa, fyra och åtta med styrman, startade den 31 augusti.

I ett brev adresserat till Roddklubben Tre Kronor, c/o Direktör Gus Eriksén, Sunnavindsvägen 1 B, VI, Uddevalla daterat 10 augusti 1960 skriver Svenska Roddförbundet genom L.Kihlström på uppdrag av förbundsordförande Thure Brandes följande:

Betr. OS

Vi ha idag fått besked av SOK att de godtagit Roddförbundets anmälningar till Rom, trots att de upptar 3 man mer än vad roddförbundet medgivit rätt sända till Rom. De står inte för några som helst kostnader för dessa 3 man, om deras deltagande skulle visa sig erforderligt.

För ordningens skull få vi påpeka att inte heller roddförbundet har några medel härför. Vi hoppas att i och medanmälningarna nu avgått till Rom förberedelsearbetet i stort sett är avklarat och att allt skall gå väl. Vi

önska Gus och roddarna all framgång i Rom.

Här de elva som fick åka på SOK:s bekostnad – de fyra första var med i Melbourne 1956:

Gösta Eriksson, Trollhättans RS
 Lennart Hansson, Uddevalla RK
 Rune Andersson, Strömstads RK
 Kjell Hansson, Uddevalla RK
 Ulf Gustafsson, Uddevalla RK
 Lars-Eric Gustafsson, Uddevalla RK
 Åke Berntsson, Uddevalla RK
 Bengt-Åke Bengtsson, Göteborgs RK
 Per Hedenberg, Mölndals RK
 Ralph Hurtig, Göteborgs RK
 Ove Lostad (cox), Jönköpings RS

Här de två reserver som fick sin resa betald av Thordén: Ove Claesson, Göteborgs RK
 Sture Baatz (cox), Strömstads RK
 Thordén in i bilden men ändå trubbel i Rom.

Gus var nog inte nöjd med detta besked och han var heller inte nöjd med att Roddförbundet bara skickade med en cox, Lostad från Jönköping. Här får dock Gus återigen hjälp av Gustav B Thordén som ser till att två av de tre anmälda reserverna kan åka ner till Rom.

Det är coxen Sture Baatz från Strömstads RK (han var med i OS i Helsingfors 1952) samt roddaren Ove Claesson från Göteborgs RK som anländer till Rom tisdagen den 22 augusti.

Expressen skriver två dagar senare följande: På onsdagskvällen flyttade Sture Baatz och Ove Claesson från sitt hotell i Roms city till ett mindre pensionat i Roms utkant – längre än ett dygn hade de inte råd att bo på det fashionabla hotell där skeppsredaren och donatorn Thordén beställt olympiska rum åt sina skyddslingar.

I DN står det följande: Oro i roddarlägret – Baatz namn struket. I det svenska roddarlägret rådde på torsdagen viss oro. Det har nämligen visat sig att en av de två senkomna reserverna inte har blivit anmälda i vederbörlig ordning och inte får ställa upp. Gus uttalar sig: Både Ove och Sture har anmälts av mig till SOK och vem som sedan strukit Stures namn vet jag inte.

Tidningen konstaterar sedan att detta avslöjar att det inte är som det borde vara i roddförbundet. Under tiden tränar roddarna med två pass per dag i Albanosjön. Hur formen är vet faktiskt inte roddarna själva. Fråga Gus säger Tre Kronors representanter. Bara han kan ge besked förklarar ankaret i åttan, Rune Andersson, som tycker att träningen går bra men att Gus inte lämnar ifrån sig några tider.

Ove och Sture hade det inte lätt i Rom. De fick själva ta sig fram och ett litet bevis är svaret från en av de svenska roddledarna, Arne Wahlström: Baatz och Claesson? Ja dom bor nånstans inne i stan. Var vet jag faktiskt inte. – Men ni brukar i alla fall träffas på dagarna? - Jaojaadå, i vanliga fall står de och väntar på oss utanför förläggningen när vi åker ut till Albanosjön för att träna!

Tävlingarna börjar

Tisdag 30 augusti kl 16.20 - Försöksheat för fyra med Lostad som cox. Båten kommer 5:a och sist nästan två minuter efter sedan det blivit materialfel i fotsparken för Ulf Gustavsson i starten. När det inte blev någon omstart trots svenskarnas markering gick modet i boten och enligt Lars-Erik Gustavsson så säger han att ”vi fokuserade sedan felaktigt på denna orättvisa”.

• **Onsdag** 31 augusti kl 10.20 – försöksheat för tvåa med Lostad som cox. Båten, där Gösta Eriksson och Lennart Hansson sitter vid årorna, kommer trea efter Rumänien och Holland men slår Argentina, Spanien och Ungern.

Så då dags för åttan i försöksheat - onsdag 31 augusti kl 16.00

DN skriver dagen efter: När högtalaren vid Lago Albano räknade upp deltagarna i den svenska åttan studsade många vid sista namnet: Baatz. Men Baatz, det var ju han som kommit extra till Rom utan att ens vara anmäld, hur kunde det komma sig att han plötsligt fanns i en båt? Hade svenska ledningen begått en blunder?

Nej, det visade sig i stället att roddledningen arbetat effektivt och att Baatz blivit något av en räddande ängel – låt sen vara att han nog inte kan rädda roddarguld, men åtminstone svenskt deltagande. Redan på andra tävlingsdagen visade det sig nämligen att den jönköpingske hattmakaren Lostad – ordinarie coxen – inte orkade med tre olika båtar. Stämbanden var på väg att brista och han skulle vara med i fyrans uppsamlingsheat bara halvannan timme senare kl 17.40. Nu gick det inte så bra varken för åttan med Baatz som cox (4:a och sist, 16 sekunder efter segrande Tjeckoslovakien) eller för fyran med Lostad som cox (också 4:a och sist, 16 sekunder efter segrande USA). Programmet var tufft och Rune Andersson, Lars-Erik Gustavsson, Ulf Gustavsson och Kjell Hansson var med i båda båtarna.

• **Torsdag** 1 september kl 15.40 var det dags för uppsamlingsheat för tvåan med Lostad som cox och Gösta och Lennart klarade inte att ro sig till final. Danmark gick dit som vinnare av heatet på 7.39 före Jugoslavien 7.48, Storbritannien 7.49 medan Sverige fick 7.50,77.

Gösta och Lennart hade under veckan också rott ett försöksheat i tvåa utan styrman och där hamnat sist. De valde sedan att inte köra i uppsamlingsheatet i den klassen.

• **Fredag** 2 september kl 16.40 – uppsamlingsheat för åttan och sista chansen för Sverige.

Tidningarnas Telegrambyrå meddelar hem till de svenska tidningarna följande text:

Sverige fick inte med någon båt till lördagens finaler i rodd. Den svenska åttan missade sista chansen i uppsamlingsheatet och utklassades av USA (6.31) och England (6.33). Tre Kronor var fyra längder efter i mål (6.49,56). Styrmannen i den svenska båten drabbades före starten av matförgiftning och måste ersättas av en reserv. Detta hade ingen större betydelse för utgången då det under alla omständigheter inte fanns några utsikter att hota de andra två båtarna. Svaret på frågan Lostad eller Baatz som cox i åttan i Rom blev alltså – båda !

Änkan efter Sture som gick bort 2004, Solveig Baatz, bekräftar vid vårt samtal i november 2007 att Sture kom hem med njursmärtor och fick läggas in på Strömstads lasarett. Rune "Sprocken" Andersson åkte med Sture hem i det tidigaste möjliga plan som de kunde åka med. Huruvida Sture coxade åttan i försöken visste inte Solveig utan det enda hon var säker på var att han inte var med i loppet där Sverige blev utslagna.

Ove Lostad – som tidigare inte velat tala om vad som hände – protesterar inte mot min historiebeteckning när jag får kontakt med honom i november förra året. För min del är därmed problemet löst. Baatz och Lostad var båda cox i åttan i Rom – i var sitt heat.

Det blev givetvis ett efterspel till vad som hände i Rom. Kanske dyker även den berättelsen upp någon gång i SOF-Bulletinen.

Fotnoter:

(1) Signaturen Kim i Morgon-Tidningen som tidigare hade namnet Social-Demokraten (grundad av August Palm) och gavs ut i Stockholm 1885-1944 samt 1944-1958 under det nya namnet. Namnändringen motiverades med "ett utpräglat politiskt namn är utan tvivel ett hinder för en tidnings spridning i många kretsar". Morgon-Tidningen hade under 1950-talet en upplaga på drygt 50 000 exemplar på vardagar. Den 28 oktober 1958 utkom sista numret av tidningen.

(2) Maria Brandin, född 4 september 1963, tidigare svensk tävlingsroddare i Kungälv's RK.

Brandin tog 1995 VM-guld i singelsculler och både 1997 och 1998 vann hon brons. Hon deltog i fyra olympiska spel med en fjärde plats i OS-finalen 1996 som bästa resultat. Brandin arbetade som idrottslärare samtidigt som hon var

aktiv. Hon tränades av sin sambo Fredrik Ludl, som hon numera är gift med.

(3) Mâcon ligger vid floden Rhône i östra Frankrike, 60 km norr om Lyon. Staden ligger i regionen Bourgogne och har ca 39 000 invånare.

(4) "Uddevallabåten som kom trea på EM 1956 hade följande besättning: Kjell Hansson, Ulf Gustavsson, Lennart Hansson, Lars-Erik Gustafsson med Bengt Gunnarsson som cox.

(5) Gösta "Gus" Eriksén föddes 1912 i Seattle på den amerikanska västkusten. Hans föräldrar hade emigrerat från Finland och träffades i Seattle och gifte sig där. 1930 flyttade Gus' far tillbaka till Finland för att överta släktgården i Åbo skärgård. Två år senare gjorde Gus' mor sin make sällskap i Finland. Gus vägrade att flytta och stannade ensam kvar i Seattle, 20 år gammal. Gus bodde i Sverige med sin familj från 1956 fram till sin död i oktober 1987.

(6) Three Towns, TT, är varumärket för en Svensk ljus lageröl, mest känd som mellanöl. Namnet syftar på städerna Göteborg, Malmö och Stockholm, där tillverkaren Pripps hade sina största anläggningar.

Varumärket har sitt ursprung i en satsning på exportöl 1955. Då var det de tre bryggerierna Pripps(Göteborg), Skånebryggerier(Malmö)och St Eriks (Stockholm) som tog fram ett fylligt starköl för export främst till USA.

Källor:

Tfn-samtal med: Kjell Hansson, Gösta Eriksson, Lennart Hansson, Lars-Erik Gustafsson (även medlen i SOF!), Ulf Gustavsson, Per Hedenberg, Ove Lostad, Ove Claesson, Solveig Baatz, Kerstin Hamrin, Olle Lantz, Stig Strand, Strömstads RK och Jönköping RS samt rodd-mamman Kerstin Karlsson på Strömstads tidning.

Mailkontakt med: Göran R Buckhorn som också skickat material och svarat för tips och råd.

Tidningar:

DN, Stockholms-Tidningen, Idrottsbladet, Strömstads Tidning, Bohusläningen, GP

Böcker/skrifter:

Idrottsboken (Brunnhages förlag) 1958-61
OS-boken 1960 – samma förlag
SOK:s 75-årsbok utgiven 1987
OS-tidning (Åhléns & Åkerlund)
RoddMagazinet, jubileumsutgåvan 2004 med anledning av Roddförbundets 100 år.

Övrigt tack till:

Ove Karlsson för skickade tidningsurklipp, Knut Johansson (som bollplank och korrekturläsare), Sveriges Olympiahistorikers Förenings och dess bibliotek med bl.a. Tiotusen-kronorsvinnaren (i ämnet Olympiska spel) Lennart Dahllöfs anteckningar.

Ett 60-års minne:

Småländsk envishet gjorde susen

Lördagen den 31 juli det olympiska året 1948 ljöd för första gången under de XIV:e Olympiska Spelen tonerna av "Du gamla, du fria" i Empire Stadiums jättearena i London.

En svensk idrottsman hade erövrat vår första guldmedalj och stod med hjärtat svällande av stolthet och glädje på segerpodiet, medan den blågula duken gick i topp, och jublet från tusen sinom tusen begeistrade åskådare hälsade hans bragd.

Av ordföranden i Internationella olympiska kommittén, landsmannen Sigfrid Edström (1870-1964), hade han ögonblicket tidigare fått motta den mest eftersträvade och svåruppnådda av alla idrottsliga utmärkelser, och medan bifallet som en dånande åska steg mot skyn över Wembleys kokande jättegryta, upplevde han det största ögonblicket i sitt då nästan 29-åriga liv.

Han hade fått kämpa så hårt för att göra drömmen till verklighet, att det för oss vanliga dödliga måste te sig nästan ofattbart, men han hade härdat ut och nått sitt mål, där segerns belöning väntade.

Det var John Ljunggrens, hans landsmäns och Sveriges STORA idrottsögonblick! Det hade i tropisk värme (34 grader) kostat honom 4 timmars, 41 minuters och 52 sekunders oupphörlig kraftanspanning och järnhård koncentration inför en uppgift, som ingen skulle kunna förebrå honom för att inte ha orkat genomföra, om han sviktat. Ingen – utom han själv . . .

Der var 21 deltagare från tio nationer, som andra olympiatävlingsdagen ställde upp på startlinjen inne i Wembley, för att tävlingsgå fem heta, hårda asfaltmil genom de nordliga förorterna Edgware, Aldenham och Stanmore och åter till Stadion. De tävlande gick det första varvet inne i publikcentrat och som vanligt var det någon okänd optimist som rusade andan ur halsen för att åtminstone dessa få metrar få vara först i en olympisk uppgörelse.

Tog täten direkt

Men innan man trängde ut genom stadionportalen var det en svensk i täten – John Ljunggren, värnamokamrer som varit klar europamästare i Oslo redan 1946 och det innan han blev svensk mästare. Den ljuse smålänningen gick på i säker stil och med all sin småländska energi liksom lysande ur varje muskelrörelse.

Det blev "en mans vandring" – Ljunggren isolerade sig som en eremit redan efter någon kilometer. Han märkte att fältet redan töjts ut en del och att han bara hade ett par hängande i hälarerna. Han gjorde inget ryck för att skaka loss "hängmattorna", han bara gick på

John Ljunggrens OS-guld 1948 var höjdpunkten på en karriär med medaljer i tre OS.

helt oförtrutet i sitt hårda tempo – det som han hämtat halvårslång kraft till från en fantastisk träning om sammanlagt 200 mil på de höglänta grusvägarna kring Värnamo. Och det tempot förmådde inga konkurrenter hålla länge. De släppte sitt grepp – och John forcerade framåt i stolt ensamhet. Han bara ökade och ökade avståndet till konkurrenterna - det var helt fantastiskt.

Vid 25 km ledde Ljunggren med nära fem minuter (2.12.17) före britten Whitlock (2.17.02) och Martineau (2.19.35). En mil senare ledde svensken med över åtta minuter - 3.10.49 mot Whitlocks 3.18.56 som strax efteråt stöp, drabbad av solsting och bars till ambulansen. Den legendariske Henry Eidmark (1897-1973), en av Sveriges mest produktiva sportjournalister genom tiderna, skrev i den då populära tidningen All Sport:

"Rak och smärt, med en näsduk knuten över hjässan till skydd för den brännande solen och med de blå sidenbyxorna nästan svarta efter svalkande vattenschar ute på banan svängde Ljunggren in på den röda olympiska tegelstybben i anmärkningsvärd god kondition och i oklanderlig stil. En utomordentligt god reklam för både gångsporten, Småland och Sverige. Vad det ska jublas hemma i Värnamo i kväll! utbrast en förtjust smålänning på pressläktaren".

John Ljunggren vann med hela 6 minuter och 25 sekunder före Gaston Godel (1914 – 2004), Schweiz,

bronsmedaljör blev Tebbs Lloyd Johnson (1800-1984), Storbritannien, medan den glade målaren från Tullinge, Rune Bjurström (1912-1992), gick in på en hedrande sjätte plats.

När jag själv personligen besökte John Ljunggren i hans hem en vacker oktoberdag 1983 berättade han bland annat följande:

”Det värsta var de oändligt långa raka asfaltsträckorna på vägar som löpte likt en linje rakt ut i horisonten. Hettan var ju också olidlig, solen brände obarmhärtigt. Och när jag hade en schackningsperiod efter fyra mil, då var det nog inte långt ifrån att jag gått ur ett slag. Det som fick mej att avstå var väl bland annat de miljon åskådare som fanns utefter banan och som hejade så sympatiskt hela tiden. Det var enastående så mycket folk som tittade på. Och när jag kom tillbaka mot Wembley var det sånt jubel och skrikande att det faktiskt slog lock i öronen. När jag kom in i Stadion hörde jag absolut inte ett dugg, uppfattade bara allting diffust, utom att jag med hyggliga krafter kunde gå i mål. Jag var nog tröttare i öronen än i benen den gången”.

Polisofficeren från Scotland Yard som förde befälet på banan kommenterade: ”Det var den förnämsta sportbragd jag någonsin sett!”.

Själv minns jag att vi ”småpojkar” i Anundsjö-Risbäck efter Ljunggrens olympiska seger direkt på kvällen samma dag arrangerade en liten gångtävling, djupt imponerade av att Värnamos stolthet tog det första svenska olympiaguldet på 20 år i ett friidrottsstadion

Gjorde 1498 tävlingar

Det märkligaste med John Ljunggren var kanske ändå inte hans olympiska karriär utan att han mer än 55 år efter sin debut fortfarande tävlade, då främst i orientering och terränglöpning. Innan han helt lade av kom han totalt upp i 1.498 tävlingar. Åren 1936-64 deltog han i 543 gångtävlingar. Han segrade i 364 av dessa, var tvåa vid 101 tillfällen och blev trea 32 gånger.

Han hade under alla år noggrant bokfört sina tränings- och tävlingsmil. Från 1936 fram till 1992 hade han gått och sprungit mer än sju varv runt jordklotet eller 28.000 mil (!) utan att ha ådragit sig några som helst förslitningsskador! Få svenska idrottsmän har haft en längre, intensivare och mer framgångsrik karriär än Johan Artur Ljunggren som efter utbildning på Pålssons Handelsinstitut i Stockholm 1941-42 arbetade till största delen som kamrer.

Hans prissamling täckte ett helt rum i sin villa i Bor och har nu efter hans död permanent placerats i Värnamo Stadshus. Läkarna har alltid varit förbluffade över Johns kondition och inte minst hans puls. Den låg när han var som bäst tränad på 35-37 slag i minuten. När han gick i pension som 65-åring låg den strax över 50.

Förutom i gång, har han tävlat i cykel, terränglöpning, orientering och längdskidor – med bl a ett Vasalopp.

John har även hunnit med organisatoriskt idrottsarbete, bl a som ordförande i Smålands gångförbund och Värnamo gångklubb samt som ledamot i Svenska gångförbundets styrelse.

Femtio kronor enda prispengen

”Idrotten har givit mig allt utom pengar. En gång fick jag en femtiolapp som tack för en seger – det är allt under de nära 50 tävlingsåren” berättade John för mig vid mitt besök hos honom i oktober 1983.

John Ljunggren var en stillsam, försynt och religiös man. Vid sidan om idrotten hade han bokföring åt småföretag och kyrkligt arbete som sin hobby.

En vacker slutvinjett till denna artikel om John Ljunggren är i sanning Eric Lindés rader i tidningen Gångsport, i anslutning till att John slutade med toppidrott efter Tokyo-OS 1964:

”För mig har det varit 18 års (1946-64) stort nöje att följa John Ljunggrens ärorika internationella idrottsmannagärning. John har självfallet drivits av en lust att sprida ära över sitt eget namn. Men detta är ingalunda allt. När han vunnit en stor seger har han glatt sig minst lika mycket för svensk gångsports skull. Ingen svensk gångare har varit mer tacksam och ödmjuk inför sina framgångar, mera glad över att få stötta upp Sveriges gångsport och som lysande exempel för svensk ungdom är John, enligt min mening, att betrakta som avgjort svensk gångsports främste”.

John Ljunggren

Född 9/9 1919 i Forsheda – död 13/1 2000 i Värnamo

OS-guld 1948, silver 1960, brons 1956, (totalt 19 OS-poäng!) EM-guld 1946, silver 1950 – allt på 50 km. Dessutom OS-fyra 20 km 1956 och EM-fyra 50 km 1954. Elva SM-guld, åtta silver och ett brons individuellt samt fem lag-SM. Har ett nordiskt mästerskap på 20 km 1963 och ett engelskt mästerskap på 50 km 1954. Deltog i 23 landskamper med 16 segrar.

Vann den ärofyllda 10-mila gången i Italien 1952 och 53. Segrar i internationella tävlingar: Paris (1949), ”Quer Durch Berlin” tre gånger (1953, 54, 55), Braunschweig (1951, 52, 53), Hamburg (1949, 51, 60), Budapest (1953). På äldre dagar veteran-VM guld och dito EM och SM, svensk terrängmästare i löpning H 60 1979 o.s.v. Ett Vasalopp på skidor. Tilldelades Svenska gångförbundets hederstecken som aktiv 1946 och hedersplaketten i guld 1948.

Världs- och europarekord: 30.000 m 2:27.42,0 (52), 50.000 m 4:32.52,0 (51), 4:29.58,0 (53), 20 eng. mil 2:39.22,8 (52), 30 eng. mil 4:21.38,2 (51), 4:21.11,0 (53).

Svenska rekord: Bana / 30.000 m och 50.000 m – se ovan. Väg / 25 km väg 1:59.41,0 (47), 30 km 2:27.52,0 (53), 50 km 4:25.50,1 (48).

Personliga rekord: 10.000 m bana 45.51,0 (53), 2 timmars bana 24.544 m (52), 20 km väg 1:31.20 (56), 50 km väg 4:19.40 (56). Klubbar: Bredaryds IK 1936, Värnamo CK 1937-42, Värnamo GK 1943-89. I s kidor, löpning och orientering Värnamo SK.

Vidar Martinell

NYA OLYMPISKA KLURINGAR

1) I årets OS vann makarna Emmons från USA och Tjeckien olympiska medaljer. Nämn ett annat äkta par som i år tog OS-medaljer för olika länder.

2) Först tog han OS-guld och dagen efter var det tvillingbrorsans tur vinna samma fina valör?

3) Självtog han sex OS-medaljer men sonen var värre med nio?

4) Han tog OS-guld tillsammans med sonen?

5) Två guldvinnare från OS som spelade mot varandra i en Tarzansfilm?

Kluringkonstruktör är mångårig SOF-medlemmen Knut Johansson i Ljungskile och svaren kommer i nästa nummer av SOF-bulletinen.

Flera svar kom in till kluringkonstruktör Knut Johansson i Ljungskile.

Kluringarna var inte lätta och ingen klarade alla. Lättast var tydligen frågan om bröderna Spinks som båda tog guld i boxning 1976.

Det blev lottdragning mellan ettan och tvåan varefter prislistan fick följande utseende:

1. Lars-Olow Larsson, Örebro - tre trisslotter
2. Tord Källström, Solna - två trisslotter
3. Wolf Lyberg, Stockholm - en trisslott.

Lars-Olow, allmänt kallad Timpa, hör också till våra främsta medlemsvärvare – fem nya medlemmar har han fixat under sommaren!

De rätta svaren kommer här:

1) Den tyske landhockeyspelaren Andreas Keller vann olympiskt guld 1992 och dessförinnan silver

1984 och 1988. Hans yngre syster Natascha vann med Tyskland

OS-guldet i landhockey 2004 och i samma gren erövrade farfar Erwin silver 1936 medan pappa Carsten vann landhockeyguldet med Västtyskland 1972.

2) Michael och Leon Spinks från USA erövrade inom en timme var sitt OS-guld i Montreal 1976. Michael i boxningens mellanvikt och den äldre brodern Leon i lätt tungvikt. Båda blev senare framstående proffsboxare

3) I trestegsförsöken den 16 oktober 1968 slog italienaren Giuseppe Gentile polacken Schmidts världsrekord med sju centimeter och hoppade 17.10. Dagen därpå hoppade han

17.22 men överträffades av Sovjets Viktor Sanejev som vann OS-guldet på 17.39 i den tunna luften i Mexico City och brasilianaren Nelson Prudencio som tog silver på 17.27 före Gentile.

Senare engagerades Giuseppe i filmversionen av Medea där Maria Callas spelade titelrollen och Gentile gestaltade Jason. Filmen hade premiär i Italien den 27 dec. 1969.

4) 1960 vann Peder Lunde Jr. OS-guld i Flying Dutchman och 1968 silver i starbåt. Hans far Peder Lunde Sr och hans mor Vibeke tog silvret i 5,5-meterklassen 1952 i Helsingfors och hans farfar Eugen vann 6-metersklassen 1924 i Paris. Dessutom deltog hans fru Aud

i slalom och storslalom i Grenoble 1968 och hans dotter Jeanette i super-G, störtlopp och alpin kombination i Lillehammer 1994 samt i seglingens 470-klass i Sydney år 2000.

5.) Pappa Lennox Miller erövrade silver resp. brons på 100 meter vid OS 1968 och 1972 för Jamaica. Dottern Inger löpte i det amerikanska korta stafettlaget tillsammans med Chryste Gaines, Gail Devers och Gwen Torrence som vann guldet 1996. Inger vann 1999 VM-guldet på 200 meter i Sevilla.

Den olympiska familjen

Tommy Wahlsten

Jubilarer fjärde kvartalet 2008

2 oktober: Ingvar Asp, Staffanstorps, fyller 70. Han tävlade för Lunds TK när han deltog i tyngdlyftning 1964 i Tokyo. Han tävlade i mellantungvikt (-90 kg) där han kom på 13:e plats av 19 startande med sammanlagt 422,5 kg (press 135,0 + ryck 122,5 + stöt 165). Segrade gjorde Vladimir Golovanov, Sovjet, på **487,5 kg (165+142,5+180)**.

13 oktober: Viking Palm, Täby, fyller 85. Han var med i fristilsbrottnings 87-kilosklass i tre OS, 1952, 56 och 60 och representerade tre olika klubbar. När han tog guld i Helsingfors representerade han Malmöklubben GAK Enighet, i Melbourne där han blev 7:a, Eslövs AIF och i Rom där han kom 4:a, BK Viking (uppkallad efter Viking som är född i Broby) i Broby.

I Helsingfors 1952 vann han sex matcher bl.a. mot guldmedaljören 1948, Wittenberg, USA. 1956 räckte det inte med vinst mot trean Blair från USA och i Rom vann han fyra, en oavgjord och en förlust mot guldmedaljören Ismet Atli från Turkiet..

11 november: Tage Lundin, Storuman, fyller 75. Tage var med i skidskyttepremiären i Squaw Valley (Mc Kinney Creek) 1960 och kom 12:a i tävlingen som sensationellt vanns av Klas Lestander inte hade någon bom. Tage tävlade för IK Berguven i Stensele. Tage åket bara halvminuten långsammare än Klas på banan över 20 km men hade sex bom av 20 skott och fick därför 12 minuters tillägg och sluttiden 1.45.56,3. På de tre första stationerna fick man välja skjut-ställning medan den sista måste vara i stående.

13 november: Ove Nilsson, Västerås, fyller 80. Ove tävlade i rodd för Falkenbergs RK och var med i Helsingfors 1952 i tvåa med styrman. I båten vanns också klubbkamraterna Ingemar Svensson (1929-2004) samt coxen Lars Erik Larsson, f. 1937. Båten kom trea i försöksheat på 8.07,6 efter USA (8.02,1) och Ungern (8.04,1) och i uppsamlingsheat räckte tiden 8.03,8 "bara" till en andraplats efter Sovjet (8.03.0) och det räckte inte till semifinalrodd.

14 november: Maj-Britt Johansson, Mörrum, fyller 80. Tävlade i bågskytte för Karlshamns BK och var som 43-åring med 1972 München när bågskyttet gjorde reentré i OS efter 52 års frånvaro. Maj-Britt blev bästa svenska på 19:e plats (Anna-Lisa Berglund, f. 1935, kom 34:a) av 40 startande med 2.283 poäng (530+603+512+638) på 280 pilar fördelade på avstånden 70,60,50 och 30 m. Doreen Wilber, USA, vann på 2.424 poäng (565+617+572+670).

19 november: Lars Käll, Stockholm, fyller 75. Lars tävlade för Vikingarnas SS i Stockholm och var rorsman i Flying Dutchman i Tokyo (Sagamibukten vid Enoshima) 1964. I båten, som hade namnet Hayama, fanns också lillebror Stig (f. 1938) och placeringen blev 18:e av 21 båtar. Främsta insatsen dock när de under en av seglingarna räddade den akterseglade australiske gästen Winter som ramlat överbord i 15 sekundmeters vind.

22 november: Monica Elfvin, gift Nökleby och boende i Norge sedan 1963, fyller 70. Monica tävlade för Gymnastikföreningen Svitjod i Göteborg och var med i Rom 1960 då hon kom 64:a individuellt (poäng 70,765) av 124 startande. Bästa grensresultat kom i "hopp över häst" där Monica blev 31:a. I lagtävlingen (med Ewa Rydell, Gerola Lindahl, Lena Adler och Solveig Egman) kom Sverige 11:a före Frankrike, Finland, Holland, Österrike och Spanien och hemmanationen som i resultatlistan benämns England. Sovjet vann lagtävlingen klart och Larisa Latynia vann individuellt före tre landsmaninnor.

5 december: Eva Petersén, Tyresö, fyller 85. Eva tävlade i simhopp för Stockholms Simhopparklubb när hon deltog i höga hopp i Wembley Pool, London-OS 1948. Eva låg trea efter tre hopp men blev slutligen 7:a på poängen 59,86 med tre amerikanskor före sig. Wicki Draves, som även vann svikhopp, segrade på 68,87 men bakom sig hade Eva bl.a. samtliga tre hopperskor som tävlade för hemmanationen. Eva är född i Visby och hade namnet Bergenstierna när hon vann sitt första SM 1942.

24 december: Carl-Göran Öberg, Huddinge, fyller 70. "Lill-Stöveln" (efter storebror Hans "Stöveln") var med Tre Kronor i tre spel – 1960 i Squaw Valley (5:a), 1964 i Innsbruck (2:a och silvermedalj) samt 1968 i Grenoble (4:a). Han representerade Gävle Godtemplares IK 1960 (samma klubb som 12 år äldre Hans representerade i OS 1952 och 1956) och sedan Djurgårdens IF 1964 och 1968. Sammanlagt spelade Lill-Stöveln 20 matcher i OS och gjorde åtta mål, bl.a. tre i matchen mot Japan 1960 (19-0).

60 år fyller: Judobrottaren i München 1972, Tommy Tegelgård (24/10); Utförsåkaren i Grenoble 1968, Ingrid Sundberg-Nilsson (25/10); Kanotisten i Mexico City 1968, München 1972 och Montreal 1976, Lars Andersson (22/11); Maratonlöparen i Moskva 1980, Göran Högberg (20/12) och Ishockeybacken i Sapporo 1972, Stig Östling (31/12).

50 år fyller: Bobåkaren och sprintern i Sarajevo och Los Angeles 1984, Tommy Johansson-Björnquist (3/10); Handbollsspelaren i L.A. 1984, Mats Lindau (6/10); Pistolskytten i Seoul 1988 och Barcelona 1992, Britt-Marie Ellis-Nygren (13/10); Simmaren i Moskva 1980, Gary Andersson (19/10); Seglaren i Seoul 1988, Lennart Persson (25/10), Ishockeyspelaren i Sarajevo 1984 och Calgary 1988, Thom Eklund (28/10); Sportskytten i L.A. 1984, Anders Berglind (28/10); Seglaren i Seoul 1988, Eje Öberg (8/11); Banhopparen i Barcelona 1992, Atlanta 1996 och Sydney 2000, Maria Gretzer (11/11); Ishockeymålvakten i Sarajevo 1984, Rolf Ridderwall (20/11); Ishockeyforwarden i Sarajevo 1984, Peter Gradin (9/12); sport-skytten i L.A. 1984, Ove Sjögren (20/12); Boxaren i Seoul 1988, Jimmy Mayanja (29/12).

Sammanställt av Tommy Wahlsten efter uppgifter om födelsedagar från Carl-Johan Johansson i Harlösa

Avlidna svenska olympier

som vi fått kännedom om sedan förra Bulletinutkom

Åke "Kungen" Carlsson avled Huskvarna den 21 april 2007 i en ålder av 70. an var född den 24 oktober 1936 i Nässjö och tävlade för Arboga BK när han var med i Rom 1960 i brottningsens fria stil, weltervikt -73 kg. Åke vann på poäng mot Veikko Rantanen, Finland, innan det blev poängförlust mot Eman Ali Habibi, Iran, som vunnit guld i lättvikt 1956.

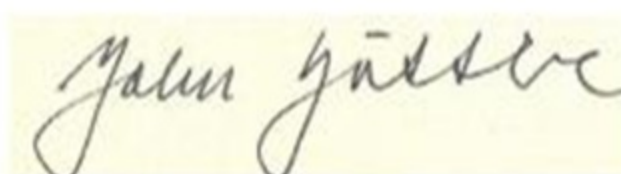
"Kungen" fallbesegrade sedan britten Peter Amey på fall efter 2 minuter innan han stötte på blivande guldmedaljören Doug Blubaugh, USA, som vann på fall efter 6,12 och Åkes slutplacering blev 8:a.

John Guttke avled i Gunnarskog den 18 december 2007, 76 år fyllda.

Han föddes i Eda den 30 mars 1931 och var med i vintertvåkampen (skidskytte) i Innsbruck (Seefeld) 1964 där han blev bäste svensk med en 9:e-placering.

Han tävlade då för Åmotfors SK och han låg på bronsplats när en skjutning återstod. Tyvärr blev det två bom och sluttiden 1.24.02,4 + 4 min = 1,28,02,4. Vladimir Melanin, Sovjet, vann på 1.20.26,9 efter att ha skjutit alla 20 träff liksom Klas Lestander fyra år tidigare. John tog en fin finsk skalp i Veikko Hakulinen som med 1.19.37,9 (bästa åktid) + 12 = 1.31.37,9 slutade på 15:e plats.

De övriga svenskarna i det 50 man starka startfältet var Sture Ohlin (född 1935) Arjeplog SF (12:a med 1.25.46,9 + 4), Sven-Olov Axelsson (f. 1941) Dala-Floda IF (17:e med 1.21.13,6 +12) och Sten Eriksson (f. 1935) Älvdalens SG (25:a med 1.23.27,8 +12).

SOF-medlemmen Carl-Johan Johansson i Harlösa har på SOK:s hemsida använt stavningen Gütcke efter att ha kommit över autografen som ni kan se här intill. I folkbokföring och telefonkatalog och idrottslitteratur dock genomgående Guttke.

Bertil "Benet" Ahlin avled i Hässelby den 6 augusti 2008 i en ålder av 81. Han föddes i Risinge, utanför Finspång, den 17 mars 1927 och boxades för BK Akilles i Norrköping när han var med i London 1948 i bantamvikt -54 kg. Han förlorade där i första omgången på poäng mot Santiago Rivera Saenz från Peru. Matchen gick den 7 augusti och det var alltså nära att Bertil fick uppleva 60-årsdagen av sin OS-match.

Boxningsarena var Wembley Pool där boxningsringen var uppbyggt på en konstgjord ö mitt i simbassängen. I Brunnhages OS-bok kan man läsa detta: Norra Europas främste tekniker i sin klass, bantamviktaren Bertil Ahlin, med färsk EM-merit, tvåa och nästan moralisk mästare 1947, var Sveriges hopp. Men den gode Bertil hade vuxit ur klassen och nedbantningen tog för hårt på hans motståndskraft.

Sammanställt av Tommy Wahlsten

Vem bar fanan vid avslutningen respektive OS?

Lars Ingels i Leksand (ny medlem i SOF) håller på med en sammanställning av Sveriges vinterolympiska fanbärare både vid invigningar och avslutningar. Han har några luckor då det gäller avslutningarna.

Här kommer en bild
filen skadad

1972

Invigning: Hasse Börjes, skridsko
Avslutning: Bert-Ola Nordlander, ishockey

1976

Invigning: Carl-Erik Eriksson, bobsleigh
Avslutning: ?

1980

Invigning: Eva Olsson, skidor
Avslutning: Ingemar Stenmark, alpint

1984

Invigning: Mats Waltin, ishockey
Avslutning: ?

1988

Invigning: Thomas Wassberg, skidor
Avslutning: Jonas Bergqvist, ishockey

1992

Invigning: Tomas Gustafson, skridsko
Avslutning: Börje Salming, ishockey

1994

Invigning: Pernilla Wiberg, alpint
Avslutning: ?

Fanbärarna vid OS-invigningarna - på bilden Thomas Wassberg 1988 - är mer uppmärksammade än de som fick bära fanan vid avslutningarna.

1998

Invigning: Torgny Mogren, skidor
Avslutning: ?

2002

Invigning: Magdalena Forsberg, skidskytte
Avslutning: Anja Pärson, alpint

2006

Invigning: Anja Pärson, alpint
Avslutning: Anette Norberg, curling

Lars Ingels adress är: Sparbanksgatan 10 A, 793 31
Leksand
Tel 0247-146 16, Mobil & SMS 070 - 342 65 61
lars.ingels@telia.com
(www.larsingels.se)

SOF:s styrelse

Ordförande:

Tomas Persson, Bredmansgatan 7B, 752 24 Uppsala
018-50 39 03 (b) 070-147 21 53, tomas.persson@verva.se

Vice ordförande:

Tommy Wahlsten, Lillegårdsvägen 19, 541 42 Skövde
0500-48 16 66 (b), 0705-39 80 42, tommy.c.a@telia.com

Kassör:

Äcke Ohlsson, Blommensbergsvägen 178, 126 52 Hägersten
08-744 45 71 (b), 08-627 46 58 e. 08-556 068 92,
acke.ohlsson@bordtennis.rf.se

Sekreterare:

Örjan Westberg, Konstgjutarvägen 10, 121 44 Johanneshov
08-815670 (b), 08-627 46 54, 0708-62 73 04,
orjan.westberg@bordtennis.rf.se

Ledamot:

Bengt Ekstedt, Aspstigen 6, 168 69 Bromma
08-26 99 72 (b), 08-739 50 50, bengt.ekstedt@bredband.net

Börje Larsson, Skogsövägen 12 C, 133 33 Saltsjöbaden
08-7170911 070-3280019
a-c.konsult@telia.com

Redaktör SOF-bulletinen:

Thord Eric Nilsson, Hjortronvägen 19, 831 62 Östersund
063-512433 (b), 070-5124335, 070-5162433
thorderic.nilsson@op.se

SOK:s representant:

Björn Folin, Storängens strandväg 20, 131 41 Nacka
08-7165132 (b), 08-402 68 05 (SOK), 0708-55 93 57,
bjorn.folin@sok.se

